

Αριθμός 4358/2011
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Ε΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 4 Μαΐου 2011, με την εξής σύνθεση: Κ. Μενουδάκος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Ε΄ Τμήματος, Ν. Ρόζος, Ιω. Μαντζουράνης, Αικ. Σακελλαροπούλου, Αντ. Ντέμσιος, Σύμβουλοι, Ό. Παπαδοπούλου, Χρ. Λιάκουρας, Πάρεδροι. Γραμματέας η Ειρ. Δασκαλάκη.

Για να δικάσει την από 25 Αυγούστου 2009 αίτηση:

του Δήμου Κερατέας Νομού Αττικής και ήδη Δήμου Λαυρεωτικής, ο οποίος παρέστη με τους δικηγόρους: α) Απόστολο Παπακωνσταντίνου (Α.Μ. 25904) και β) Καλλιόπη Μανώλη (Α.Μ. 13954), που τους διόρισε με πρακτικό συνεδριάσεως της Οικονομικής του Επιτροπής,

κατά των: 1) Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και ήδη Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, 2) Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 3) Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, οι οποίοι παρέστησαν με τον Κωνσταντίνο Βαρδακαστάνη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, 4) Υπουργού Εσωτερικών και ήδη Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ο οποίος παρέστη με τον Σταύρο Σπυρόπουλο, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και 5) Υπουργού Πολιτισμού και ήδη Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού, ο οποίος παρέστη με την Αγγελική Καστανά, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

και κατά του παρεμβαίνοντος Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «Ενιαίος Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής», που εδρεύει στην Αθήνα (Άντερσεν και Μωραΐτη), ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Ευάγγελο Χατζηγιαννάκη (Α.Μ. 4306), που τον διόρισε με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών Δήμος επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 142931/30.7.2009 Κ.Υ.Α. των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Εσωτερικών, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Πολιτισμού, με την οποία παρατάθηκε έως 30 Οκτωβρίου 2013 η χρονική διάρκεια ισχύος της υπ' αριθμ. 136946/3.12.2003 Κ.Υ.Α. περί εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων του έργου «Ολοκληρωμένη Εγκατάσταση Διαχείρισης Αποβλήτων (Ο.Ε.Δ.Α.) Νοτιοανατολικής Αττικής στη θέση "Βραγόνι" Κερατέας Λαυρεωτικής» και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της Εισηγήτριας, Συμβούλου Αικ. Σακελλαροπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξούσιους του αιτούντος Δήμου, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση, τον πληρεξούσιο του παρεμβαίνοντος Συνδέσμου και τους αντιπροσώπους των Υπουργών, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως δεν απαιτείται κατά νόμο η καταβολή παραβόλου.
2. Επειδή, με την 44/17.9.2001 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής εγκρίθηκε ο περιφερειακός σχεδιασμός διαχειρίσεως στερεών αποβλήτων Αττικής και ολοκληρώθηκε το πρώτο στάδιο αυτού, κατόπιν ειδικής μελέτης που εκπόνησε η Περιφέρεια Αττικής, στην οποία διερευνήθηκε ο επιθυμητός αριθμός των εγκαταστάσεων αξιοποιήσεως και διαθέσεως και εξειδικεύθηκαν οι όροι καταλληλότητας των προεπιλεγέντων χώρων και τα κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησής τους. Ειδικότερα, με την απόφαση αυτή προβλέφθηκαν τρεις διαχειριστικές ενότητες, από τις οποίες η πρώτη αφορά την ηπειρωτική Αττική και τις νήσους Αίγινα και Σαλαμίνα για ποσότητα αστικών αποβλήτων 1.765.000 τόνων ετησίως και επεξεργασμένης ιλύος 230.000 τόνων ετησίως, ως απαιτούμενα δε έργα για την ενότητα αυτή εγκρίθηκαν, μεταξύ άλλων, «ένας Χ.Υ.Τ.Α. σε χρήση ... στη Δυτική Αττική δυναμικότητας 330.000 τόνων ετησίως (συγκεκριμένα μετά τον κορεσμό του πρώτου εν λειτουργία Χ.Υ.Τ.Α., που είναι ο υπάρχων Χ.Υ.Τ.Α. στα Άνω Λιόσια με την επέκτασή του, θα λειτουργήσει ο δεύτερος Χ.Υ.Τ.Α. της Δυτικής Αττικής). β) Δύο ΕΜΑΚ στη Δυτική Αττική ... γ) Δύο Χ.Υ.Τ.Α. στην Ανατολική Αττική συνολικής δυναμικότητας 255.000 τόνων ετησίως. δ) Τρεις (μέγιστος αριθμός) μικρές και ευέλικτες μονάδες κομποστοποίησης στην Ανατολική Αττική συνολικής δυναμικότητας 80.000 τόνων ετησίως. ε) ... στ) Δέκα οκτώ ΤΣΜΑ (Τοπικά Συστήματα Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων) ... από τα οποία ... 2 ΤΣΜΑ προβλέπονται στη Δυτική Αττική και 3 ΤΣΜΑ προβλέπονται στην Ανατολική Αττική. ζ) Τρία Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (Κ.Δ.Α.Υ.) και συγκεκριμένα 1 Κ.Δ.Α.Υ. στη Δυτική Αττική δυναμικότητας 75.000 τόνων ετησίως και δύο Κ.Δ.Α.Υ. στην Ανατολική Αττική συνολικής δυναμικότητας 145.000 τόνων ετησίως. Αποκατάσταση Λατομείου Μουσαμά που θα δέχεται τα υπολείμματα από τα ΕΜΑΚ Ι και ΙΙ, δυναμικότητας 245.000 τόνων ετησίως». Επί της ως άνω αποφάσεως γνωμοδότησαν αρνητικά τα νομαρχιακά συμβούλια τόσο της Δυτικής όσο και της Ανατολικής Αττικής. Ακολούθησε η εκπόνηση της από Μαρτίου 2003 κυρίως μελέτης υπό τον τίτλο «Περιφερειακός σχεδιασμός διαχείρισης απορριμμάτων Αττικής – Β΄ στάδιο», η οποία είχε ως αντικείμενο τον εντοπισμό και την υπόδειξη των

επικρατέστερων από τους προεπιλεγέντες κατά το α' στάδιο ως κατάλληλους χώρους και τη συγκριτική επιλογή και αξιολόγηση της βέλτιστης θέσης που θα αντιστοιχεί για κάθε έργο ή δραστηριότητα. Η μελέτη αυτή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι κατάλληλες θέσεις για τη δημιουργία των ανωτέρω εγκαταστάσεων στην Ανατολική Αττική είναι, στην υποενότητα Β.Α. Αττικής, οι θέσεις α) «Μαύρο Βουνό – Γραμματικό» και β) «Τρύπες – Πολυδένδρι» και στην υποενότητα Ν.Α. Αττικής οι θέσεις α) «Βραγόνι Κερατέας – Λαυρεωτικής» και β) «Λατομείο Κυριακού», ενώ οι υπόλοιπες θέσεις κρίθηκε ότι ενέπιπταν σε κριτήρια αποκλεισμού. Ως προς τη Δυτική Αττική προτάθηκαν οι θέσεις α) Μελετάκι – Μάνδρα, β) Σκαλιστήρι – Φυλή, γ) Κατερίνη – Μάνδρα, δ) Καλύβια Πάνου – Μέγαρο και ε) Λατομείο Μουσαμά – Άνω Λιόσια για την υποδοχή υπολειμμάτων από τις μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων της Δυτικής Αττικής, ενώ για τα νησιά Κύθηρα και Αντικύθηρα οι θέσεις «Λαχνός», «Ποταμός», «Μύλοι» και «Κόκκινος Λάκος». Επί του περιεχομένου της ανωτέρω μελέτης τα Νομαρχιακά Συμβούλια Ανατολικής και Δυτικής Αττικής δεν διατύπωσαν οποιαδήποτε γνώμη. Εν όψει της αρνήσεως των νομαρχιακών συμβουλίων να γνωμοδοτήσουν επί της μελέτης που είχε ως αποτέλεσμα την αδυναμία ολοκλήρωσης της δεύτερης φάσεως του σχεδιασμού, αυτή διαβιβάστηκε στη Βουλή των Ελλήνων, προκειμένου ο ανωτέρω σχεδιασμός να ολοκληρωθεί με την έκδοση τυπικού νόμου περί εγκρίσεως των κατάλληλων θέσεων, εκδόθηκε δε, με βάση την ανωτέρω μελέτη, ο ν. 3164/2003, με το άρθρο 33 του οποίου εγκρίθηκαν οι θέσεις των εγκαταστάσεων. Στην αιτιολογική έκθεση επί της σχετικής με το άρθρο αυτό προσθήκης – τροπολογίας ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στο τεράστιο πρόβλημα δημόσιας υγείας που έχει δημιουργηθεί στην Αττική λόγω της συνέχισης λειτουργίας 27 χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων, ιδίως στην Ανατολική Αττική, καθώς και στον επείγοντα χαρακτήρα της επίλυσης του προβλήματος, λόγω του επικείμενου κατά το χρόνο εκείνο κορεσμού του μοναδικού Χ.Υ.Τ.Α. της περιοχής που λειτουργεί στα Άνω Λιόσια. Ακολούθησε η έκδοση των υπ' αριθμ. 135522 και 135872-3/7.10.2003 θετικών γνωμοδοτήσεων της Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε. επί των Π.Π.Ε.Α. των επιμέρους εγκαταστάσεων στις θέσεις «Σκαλιστήρι» και «Λατομείο Μουσαμά» για τη Δυτική Αττική και «Βραγόνι Κερατέας» και «Μαύρο Βουνό» Γραμματικού για την Ανατολική Αττική και αντίστοιχα οι υπ' αριθμ. 135831/3.12.2003, 136946/3.12.2003 και 136945/5.12.2003 Κ.Υ.Α., με τις οποίες εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι των έργων στις εν λόγω θέσεις. Κατά των αποφάσεων αυτών ασκήθηκαν αιτήσεις ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και φορείς και κατοίκους των αντίστοιχων περιοχών, οι οποίες απορρίφθηκαν με τις 965-7/2007, 1151/2007, 1952-3/2007, 2862 και 2864/2007 αποφάσεις του Δικαστηρίου. Ειδικότερα, η σχετική αίτηση ακυρώσεως του και ήδη αιτούντος Δήμου Κερατέας κατά της 136946/3.12.2003 Κ.Υ.Α. απορρίφθηκε με την απόφαση 2862/2007 του Δικαστηρίου. Με την τελευταία αυτή απόφαση, κρίθηκε, μεταξύ άλλων, ότι η σχετική πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων δεν αφορά μεμονωμένο Χ.Υ.Τ.Α., αλλά ολοκληρωμένη εγκατάσταση διαχείρισης αποβλήτων και είναι συμβατή με την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης και νομίμως αιτιολογημένη, καθώς και ότι η επιλογή της κατάλληλης θέσης, έγινε κατόπιν εξετάσεως πλειόνων εναλλακτικών λύσεων και στηρίζεται αποκλειστικά σε περιβαλλοντικά κριτήρια, σύμφωνα και με τους στόχους, οι οποίοι τέθηκαν με τον εθνικό σχεδιασμό διαχείρισης των αποβλήτων (Κ.Υ.Α. 14312/1302/2000 Β' 723, όπως τροποποιήθηκε με την Κ.Υ.Α. 26469/1501/Ε 103/2003, Β' 864), και οι οποίοι περιλαμβάνουν την παύση λειτουργίας των ανεξέλεγκτων χωματερών και, ειδικώς για την περιφέρεια της Αττικής, τη δημιουργία ολοκληρωμένων εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων, που περιλαμβάνουν κέντρο διαλογής ανακυκλωσίμων υλικών και μονάδα επεξεργασίας και κομποστοποίησης με σκοπό την ανάκτηση υλικών και την αξιοποίηση απορριμμάτων. Με την ίδια απόφαση απορρίφθηκαν λόγοι ακυρώσεως αναφερόμενοι σε σειρά αιτιάσεων κατά της σχετικής Μ.Π.Ε. Εν τω μεταξύ ενόψει της υπ' αριθμ. 50910/2727/16.12.2003 Κ.Υ.Α. «Μέτρα και Όροι για τη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων. Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης» (Β' 1909), η οποία εκδόθηκε σε συμμόρφωση προς την οδηγία 91/156/ΕΟΚ «Τροποποίηση της Οδηγίας 75/442/ΕΟΚ περί των στερεών αποβλήτων» και προέβλεπε την αναθεώρηση των υφισταμένων Περιφερειακών Σχεδιασμών, κινήθηκε η διαδικασία αναθεώρησης του εγκριθέντος Περιφερειακού Σχεδιασμού Αττικής, κατόπιν νέας μελέτης, επί της οποίας γνωμοδότησαν αρνητικά τα νομαρχιακά συμβούλια Ανατολικής και Δυτικής Αττικής. Με την υπ' αριθμ. 319/Φ.περ.Σ-Α/06/22.2.2006 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής εγκρίθηκε ο αναθεωρημένος σχεδιασμός, ο οποίος επικαιροποίησε κατά βάση τον αρχικό σχεδιασμό, χωρίς να θίξει τις εγκριθείσες επιλογές χωροθέτησης των εγκαταστάσεων και εξειδίκευσε τις απαιτήσεις για εκτεταμένη διαχείριση των αποβλήτων, κατά τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται η τελική διάθεση μόνο επεξεργασμένων υπολειμμάτων. Αιτήσεις ακυρώσεως κατά της πράξεως αυτής απερρίφθησαν με τις 901-4/2011 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Ειδικότερα, κρίθηκε νόμιμος ο αναθεωρημένος σχεδιασμός τόσο ως προς την επιλογή της υγειονομικής ταφής ως βασικής μεθόδου διαχείρισης των αποβλήτων, διότι θεσπίζεται εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων με σκοπό τη μείωση του όγκου και μεταβολή των χαρακτηριστικών τους, ώστε να διατίθενται μόνο τα υπολείμματα, όσο και ως προς την κατανομή των Ο.Ε.Δ.Α. εντός της Αττικής και τον ορισμό της δυναμικότητας αυτών, κατά τρόπο ώστε οι εγκαταστάσεις της Δυτικής Αττικής να επωμίζονται τη διαχείριση του μεγαλύτερου μέρους των αποβλήτων ολόκληρης της Αττικής, διότι κρίθηκε ότι τούτο δικαιολογείται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, καθώς και από πληθυσμιακά και περιβαλλοντικά κριτήρια, ενόψει και της αναμενόμενης μείωσης της ποσότητας των διατιθέμενων απορριμμάτων με τη σταδιακή λειτουργία των εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων και του εργοστασίου μηχανικής ανακύκλωσης, οι δε αιτιάσεις κατά της νομιμότητας χωροθέτησης των εγκαταστάσεων στις επιμέρους θέσεις, χωρίς επίκληση

νεότερων δεδομένων που συνέτρεχαν κατά την αναθεώρηση και θα επέβαλαν την επανεξέταση των χωροθετήσεων, απορρίφθηκαν με την αιτιολογία ότι ο αναθεωρημένος σχεδιασμός απλώς υιοθέτησε τις προηγούμενες επιλογές. Στη συνέχεια και ενόψει της επικείμενης λήξης της ισχύος των εγκριθέντων περιβαλλοντικών όρων για τις Ο.Ε.Δ.Α. της Ανατολικής Αττικής, η Διεύθυνση Δημοσίων Έργων της Περιφέρειας Αττικής υπέβαλε αίτημα ανανέωσής τους, και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, εκδόθηκαν δε οι υπ' αριθμ. 27081/7.7.2009 και 142931/30.7.2009 κ.υ.α., με τις οποίες παρατάθηκε έως 30.10.2013 η ισχύς των περιβαλλοντικών όρων των εγκαταστάσεων στο Μαύρο Βουνό Γραμματικού και στο Βραγόνι Κερατέας αντίστοιχα.

3. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση της προαναφερόμενης υπ' αριθμ. 142931/30.7.2009 Κ.Υ.Α., με την οποία παρατάθηκε έως 30 Οκτωβρίου 2013 η χρονική διάρκεια ισχύος της υπ' αριθμ. 136946/3.12.2003 Κ.Υ.Α. περί εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων του έργου «Ολοκληρωμένη Εγκατάσταση Διαχείρισης Αποβλήτων (Ο.Ε.Δ.Α.) Νοτιοανατολικής Αττικής στη θέση "Βραγόνι" Κερατέας Λαυρεωτικής».

4. Επειδή, νομίμως συνεχίζεται η δίκη από τον Δήμο Λαυρεωτικής, ο οποίος, δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 1, 283 και 286 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87), υπεισήλθε στα δικαιώματα και υποχρεώσεις και συνεχίζει αυτοδικαίως τις εκκρεμείς δίκες του ήδη καταργηθέντος με το νόμο αυτό αιτούντος Δήμου.

5. Επειδή, με προφανές έννομο συμφέρον παρεμβαίνει υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης πράξεως το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ενιαίος Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής», ο οποίος ορίσθηκε Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων όλων των Ο.Τ.Α. του Νομού Αττικής (πλην των νήσων Κυθήρων και Αντικυθήρων), δυνάμει της υπ' αριθμ. 5373/21.2.2008 αποφάσεως του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής, εκδοθείσας κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 30 παρ. 4 του ν. 3536/2007.

6. Επειδή, με έννομο συμφέρον και εμπροθέσμως ασκήθηκε η κρινόμενη αίτηση από το Δήμο Κερατέας, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το επίμαχο έργο.

7. Επειδή, στο άρθρο 24 του Συντάγματος (όπως αναθεωρήθηκε με το Ψήφισμα της 6ης Απριλίου 2001 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων) ορίζεται ότι: «1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων ... 2. Η χωροταξική αναδιάρθρωση της Χώρας, η διαμόρφωση, η ανάπτυξη, η πολεοδόμηση και η επέκταση των πόλεων και των οικιστικών γενικά περιοχών υπάγεται στη ρυθμιστική αρμοδιότητα και τον έλεγχο του Κράτους, με σκοπό να εξυπηρετείται η λειτουργικότητα και η ανάπτυξη των οικισμών και να εξασφαλίζονται οι καλύτεροι δυνατοί όροι διαβίωσης. Οι σχετικές τεχνικές επιλογές και σταθμίσεις γίνονται κατά τους κανόνες της επιστήμης». Με τις διατάξεις αυτές έχει αναχθεί σε συνταγματικά προστατευόμενη αξία το οικιστικό, φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, από το οποίο εξαρτάται η ποιότητα ζωής και η υγεία των κατοίκων των πόλεων και των οικισμών. Οι συνταγματικές αυτές διατάξεις απευθύνουν επιταγές στο νομοθέτη (κοινό και κανονιστικό) να ρυθμίσει την χωροταξική ανάπτυξη και πολεοδομική διαμόρφωση της χώρας με βάση ορθολογικό σχεδιασμό υπαγορευόμενο από πολεοδομικά κριτήρια, σύμφωνα με την ιδιομορφία, την φυσιογνωμία και τις ανάγκες κάθε περιοχής. Κριτήρια για την χωροταξική αναδιάρθρωση και την πολεοδομική ανάπτυξη των πόλεων και των οικιστικών εν γένει περιοχών είναι η εξυπηρέτηση της λειτουργικότητας και της αναπτύξεως των οικισμών και η εξασφάλιση των καλλίτερων δυνατών όρων διαβίωσης των κατοίκων, οι οποίες προϋποθέτουν και την ύπαρξη βασικών έργων υποδομής (πρβλ. ΣτΕ 1528/2003 Ολομ., 1567/2005, 1953/2007). Εν όψει της ανωτέρω συνταγματικής επιταγής για την προστασία του περιβάλλοντος εκδόθηκε ο ν. 1650/1986 (Α' 160), με τον οποίο θεσπίστηκαν κανόνες αναφερόμενοι, πλην άλλων, στις προϋποθέσεις και στη διαδικασία για την έγκριση της εγκατάστασης δραστηριοτήτων ή εκτέλεσης έργων, από τα οποία επαπειλούνται δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον. Με το ν. 3010/2002 «Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11/ΕΕ και 96/91/ΕΕ, διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα και άλλες διατάξεις» (Α' 91) ο ν. 1650/1986 τροποποιήθηκε. Ειδικότερα, με το άρθρο 1 του νέου νόμου, με το οποίο αντικαταστάθηκε το άρθρο 3 του ν. 1650/1986, παρέχεται εξουσιοδότηση για την κατάταξη, με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., των δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε τρεις κατηγορίες, καθεμιάς δυναμένης να κατατάσσεται σε υποκατηγορίες, καθώς και σε ομάδες κοινές για όλες τις κατηγορίες, ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον (παρ. 1) και ορίζεται ότι η πρώτη (Α) κατηγορία περιλαμβάνει τα έργα και τις δραστηριότητες που λόγω της φύσεως, του μεγέθους ή της εκτάσεώς τους είναι πιθανό να προκαλέσουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον (παρ. 2). Με το άρθρο 2 του νόμου αυτού το άρθρο 4 του ν. 1650/1986 αντικαταστάθηκε ως εξής: «1.α. Για την πραγματοποίηση νέων έργων ή δραστηριοτήτων ή τη μετεγκατάσταση υφιστάμενων, τα οποία έχουν καταταγεί στις κατηγορίες που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο, απαιτείται η έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος. Έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος απαιτείται επίσης για την επέκταση, την τροποποίηση ή και τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων έργων ή δραστηριοτήτων, που έχουν καταταγεί στις παραπάνω κατηγορίες, εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. β. ... 2. Για την έκδοση απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για έργα και δραστηριότητες της πρώτης (Α) κατηγορίας απαιτείται υποβολή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων γίνεται με κοινή απόφαση του

Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του συναρμόδιου Υπουργού. ... Για την έκδοση απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων γνωμοδοτούν: α) κατά περίπτωση οι Οργανισμοί που έχουν συσταθεί κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 3 του Ν. 2508/1997 (ΦΕΚ 124 Α'), του Ν. 1515/1985 (ΦΕΚ 18 Α') και του Ν. 1561/1985 (ΦΕΚ 148 Α') και β) το οικείο Νομαρχιακό Συμβούλιο ..... 6. α. Για νέα έργα και δραστηριότητες ή τη μετεγκατάσταση, τον εκσυγχρονισμό, επέκταση ή τροποποίηση των υφιστάμενων, της πρώτης (Α) κατηγορίας, εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, απαιτείται μαζί με την αίτηση και η υποβολή Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ... 7. Η απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων μπορεί να εκδίδεται για ορισμένο χρονικό διάστημα που καθορίζεται στην ίδια απόφαση, μετά την πάροδο του οποίου υπόκειται σε αναθεώρηση ή ανανέωση. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον παρόντα νόμο, μόνον εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις ως προς τις επιπτώσεις στο περιβάλλον. 8. Αν δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή αν παρατηρηθούν επιπτώσεις στο περιβάλλον, που δεν είχαν προβλεφθεί από τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ή από την περιβαλλοντική έκθεση, το αρμόδιο όργανο για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων, μπορεί να επιβάλλει πρόσθετους περιβαλλοντικούς όρους ή να μεταβάλλει τους αρχικούς ανεξάρτητα από την κατηγορία στην οποία υπάγεται το έργο ή η δραστηριότητα. 9.α. Η απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τα έργα και τις δραστηριότητες πρώτης (Α) κατηγορίας του άρθρου 3 χορηγείται μέσα σε ενενήντα (90) ημέρες από την υποβολή της αίτησης, εφόσον ο κατατεθείς φάκελος ήταν πλήρης και περιελάμβανε τα απαιτούμενα δικαιολογητικά ... 10. α. ... β. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται οι προδιαγραφές και το περιεχόμενο των κάθε τύπου Προμελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Π.Π.Ε.), Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) και Περιβαλλοντικής Έκθεσης για κάθε ομάδα έργων ή δραστηριοτήτων, τα δικαιολογητικά που πρέπει να τις συνοδεύουν, το περιεχόμενο των φακέλων με βάση τους οποίους οι αρμόδιες αρχές αποφασίζουν εάν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον από τον εκσυγχρονισμό, επέκταση, βελτίωση, τροποποίηση ή ανανέωση έργου ή δραστηριότητας, καθώς και ο συνδυασμός των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης της προαναφερόμενης απόφασης με τις διαδικασίες χορήγησης άλλων αδειών που απαιτούνται για τα έργα και τις δραστηριότητες που προβλέπονται στο άρθρο 3. γ. ...». Βάσει των εξουσιοδοτήσεων του ως άνω νόμου εκδόθηκε η κοινή απόφαση Η.Π. 15393/2332/5.8.2002 των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. (Β' 1022/5.8.2002), με την οποία τα έργα και δραστηριότητες, εντασσόμενα σε 10 ομάδες, κατατάσσονται στην Α' και στη Β' κατηγορία του άρθρου 3 του ν. 1650/1986 (άρθρο 1 ν. 3010/2002) και περαιτέρω στις υποκατηγορίες 1 και 2 για την Α' κατηγορία και 3 και 4 για τη Β' κατηγορία. Ειδικότερα, στην 4η Ομάδα (Συστήματα Υποδομών) περιλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας και διαθήσεως μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων με θερμική ή χημική επεξεργασία, που κατατάσσονται στην πρώτη υποκατηγορία της πρώτης κατηγορίας καθώς και η υγειονομική ταφή μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων, που κατατάσσεται στην αυτή υποκατηγορία της αυτής κατηγορίας για ισοδύναμο πληθυσμό από 200.000 κατοίκους και άνω. Εκδόθηκε επίσης η υπ' αριθμ. 11014/703/Φ.104/ 14.3.2003 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. και του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοικήσεως και Αποκεντρώσεως (Β' 332), με την οποία ορίζεται η διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (Π.Π.Ε.Α.) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ) για τα έργα και δραστηριότητες των ανωτέρω κατηγοριών. Στο άρθρο 2 παρ. 1 της απόφασης αυτής προβλέπονται τα εξής: «1. Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται στα νέα έργα και δραστηριότητες των υποκατηγοριών 1 και 2 της Α' κατηγορίας ... σύμφωνα με την ΗΠ.15393/2332/2002 Κ.Υ.Α. ... καθώς και στον εκσυγχρονισμό, επέκταση, βελτίωση ή τροποποίηση των υφιστάμενων έργων και δραστηριοτήτων των ίδιων υποκατηγοριών εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4 του Ν. 1650/86 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 (παράγ. 1) Ν. 3010/2002» και στο άρθρο 13 ορίζεται ότι: «1. ... 2. Σε περίπτωση ανανέωσης της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ή παράτασης της χρονικής ισχύος της), ο ενδιαφερόμενος φορέας ή ιδιώτης υποβάλλει φάκελο του οποίου το περιεχόμενο καθορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 4 του Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 (παρ. 10β) του Ν. 3010/ 2002. Ο φάκελος αυτός υποβάλλεται στην αρμόδια υπηρεσία ανάλογα με την υποκατηγορία στην οποία εντάσσεται το έργο ή η δραστηριότητα, η οποία εντός 30 ημερών αποφαινεται αν απαιτείται ή όχι η υποβολή νέας Μ.Π.Ε. ή Περιβαλλοντικής Έκθεσης. 3. Σε περίπτωση έργων ή δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ του άρθρου 5 της υπ' αριθ. ΗΠ 15393/2332/2002 Κ.Υ.Α. (Β' 1022) η κατά περίπτωση αρμόδια αρχή για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης με την επιφύλαξη του άρθρου 14 (παρ. 1) επανεξετάζει και ενδεχομένως αναπροσαρμόζει τους περιβαλλοντικούς όρους όταν: η ρύπανση από την εγκατάσταση είναι τέτοια ώστε να πρέπει να αναθεωρηθούν οι ισχύουσες οριακές τιμές εκπομπής ή να καθορισθούν νέες οριακές τιμές εκπομπής, ουσιαστικές μεταβολές των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών επιτρέπουν σημαντική μείωση των εκπομπών χωρίς υπερβολικό κόστος, η ασφάλεια εκμετάλλευσης της διεργασίας απαιτεί την εφαρμογή άλλων τεχνικών, αυτό επιβάλλεται από νέες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας». Από τις ως άνω διατάξεις συνάγεται ότι για την ανανέωση της εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων δεν απαιτείται να τηρηθεί η διαδικασία που προβλέπεται κατά νόμο για την αρχική έγκριση των όρων αυτών, με τη σύνταξη και υποβολή

νέας μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων της οικείας κατηγορίας, εάν κατά την αιτιολογημένη κρίση του αρμοδίου για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων οργάνου, δεν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον ούτε ουσιαστικές μεταβολές των δεδομένων, επί των οποίων στηρίχθηκε η αρχική έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Η σχετική κρίση της Διοίκησης, η οποία αρκεί να προκύπτει από την αιτιολογία της αποφάσεως περί ανανέωσης των περιβαλλοντικών όρων χωρίς να απαιτείται η έκδοση ιδιαίτερης πράξης (ΣτΕ 2636/2009 ολομ., 4575/2005, 970/2007), πρέπει να στηρίζεται σε πρόσφορα στοιχεία και κριτήρια αναγόμενα α) στο σχεδιασμό, την εξέλιξη και λειτουργία του έργου, β) στην υλοποίηση των περιβαλλοντικών όρων και περιορισμών που έχουν επιβληθεί και στην αποτελεσματικότητά τους, γ) σε ενδεχόμενες μεταβολές που έχουν επέλθει στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, δ) σε ενδεχόμενες μεταβολές του νομοθετικού καθεστώτος που ισχύει στην περιοχή του έργου ή της δραστηριότητας και ιδίως του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού και των κανόνων προστασίας του περιβάλλοντος που ισχύουν καθώς και ε) σε ενδεχόμενη ουσιαστική μεταβολή των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών στο διάστημα που έχει παρέλθει από την έκδοση της αποφάσεως εγκρίσεως των αρχικών περιβαλλοντικών όρων. Κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων η απλή ανανέωση της εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων είναι επιτρεπτή πριν από τη λήξη ισχύος αυτών ή εντός ευλόγου χρόνου από τη λήξη τους, άλλως απαιτείται να τηρηθεί εξ αρχής η διαδικασία εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων (πρβλ. ΣτΕ 297/2009, 2310/2006, 3428/2004). Περαιτέρω, κατά την έννοια των αυτών διατάξεων, ενόψει των αρχών της ασφάλειας δικαίου και δεδομένου ότι βάσει της περιβαλλοντικής αδειοδότησης δημιουργούνται νομικές και πραγματικές καταστάσεις που χρήζουν προστασίας, δεν δικαιολογείται άρνηση ανανέωσης των περιβαλλοντικών όρων λόγω μεταβολής των απόψεων της Διοικήσεως, επί ζητημάτων, επί των οποίων διατυπώθηκε η γνώμη των αρμοδίων υπηρεσιών κατά την αρχική έγκριση περιβαλλοντικών όρων, στηριζόμενη σε διαφορετική αξιολόγηση των στοιχείων που είχαν ήδη ληφθεί υπόψη κατά την έγκριση, εκτός αν συνέτρεξε πλάνη περί τα πράγματα ή μεταβλήθηκαν ουσιαστικά δεδομένα. Σε κάθε περίπτωση, γνώμη της αρμόδιας υπηρεσίας στο στάδιο της ανανέωσης – παράτασης περιβαλλοντικών όρων, η οποία διαφοροποιείται έναντι της απόψεως, που είχε διατυπωθεί κατά την αρχική έγκριση, πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς.

8. Επειδή, περαιτέρω, με την οδηγία 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, που μεταφέρθηκε στο ελληνικό δίκαιο με την Κ.Υ.Α. 49541/1424/9.7.1986 (Β' 444), τέθηκαν οι βασικοί κανόνες για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και θεσπίστηκε η υποχρέωση καταρτίσεως σχεδίων διαχείρισης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και σε επίπεδο νομού. Η εν λόγω οδηγία τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18.3.1991, προς ενσωμάτωση δε αυτής εκδόθηκε η Κ.Υ.Α. 69728/ 824/16.5.1996 (Β' 358/17.5.1996), υπό το καθεστώς της οποίας εγκρίθηκαν οι αρχικοί περιβαλλοντικοί όροι της επίμαχης Ο.Ε.Δ.Α. Κατ' επίκληση της τελευταίας αυτής απόφασης, με την οποία προβλέφθηκαν λεπτομερείς σχεδιασμοί σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και ειδικές διαδικασίες κατάρτισής τους, εκδόθηκε η Κ.Υ.Α. 113944/27.10.1997 «Εθνικός Σχεδιασμός Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων» (Β' 1016), με την οποία, όπως συμπληρώθηκε και εξειδικεύθηκε με την Κ.Υ.Α. 14312/ 1302/2000 (Β' 723), ορίστηκαν ως γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδιασμού, πλην άλλων, η παύση της λειτουργίας των ανεξέλεγκτων χωματερών και η δημιουργία σύγχρονων και ολοκληρωμένων εγκαταστάσεων διαχείρισεως απορριμμάτων με εργοστάσια μηχανικής ανακυκλώσεως και χώρους υγειονομικής ταφής (άρθρο 3.Α.1). Ειδικώς για την Αττική είχαν προβλεφθεί αρχικώς με την απόφαση αυτή, πλην του υφισταμένου Χ.Υ.Τ.Α., δυναμικότητας 1.460.000 τόνων ετησίως, και δύο Εργοστάσια Μηχανικής Ανακύκλωσης και Κομποστοποίησης, και στη συνέχεια, με τη νεότερη Κ.Υ.Α. 26469/1501/Ε103/1.7.2003 που μνημονεύεται στη σκέψη 2, πέντε νέες θέσεις Ο.Ε.Δ.Α., στην έννοια των οποίων περιλαμβάνονται τα πάσης φύσεως έργα και δραστηριότητες διαχείρισεως, επεξεργασίας και διαθέσεως απορριμμάτων, όπως ΕΜΑΚ, Χ.Υ.Τ.Α., Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών. Εξάλλου, με την Κ.Υ.Α. 114218/27.10.1997 (Β' 1016), η οποία εκδόθηκε επίσης κατ' επίκληση της προαναφερόμενης Κ.Υ.Α. 69728/824/16. 5.1996, ορίστηκε το πλαίσιο των τεχνικών προδιαγραφών και γενικών προγραμμάτων διαχείρισης των στερεών αποβλήτων. Ακολούθως, και σε συμμόρφωση με την οδηγία 1999/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων, εκδόθηκε η Κ.Υ.Α. 29407/3508/16.12.2002 «Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των απορριμμάτων» (Β' 1572), με την οποία θεσπίστηκαν αυστηρές λειτουργικές και τεχνικές απαιτήσεις για τα απόβλητα και τους χώρους υγειονομικής ταφής ώστε να εξασφαλίζεται η πρόληψη και μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στα ύδατα, το έδαφος και την ατμόσφαιρα και καθορίστηκαν οι στόχοι της εθνικής στρατηγικής για τη μείωση των βιοαποδομήσιμων αστικών αποβλήτων που προορίζονται για χώρους υγειονομικής ταφής. Οι ανωτέρω Κ.Υ.Α. 69728/1996, 113944/1997 και 14312/1302/2000 καταργήθηκαν με τη μνημονευόμενη στη σκέψη 2 Κ.Υ.Α. 50910/2727/16.12. 2003 με την οποία τέθηκαν οι στόχοι και οι αρχές της ολοκληρωμένης διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, ρυθμίστηκαν τα θέματα αδειοδότησης και ελέγχων των εγκαταστάσεων, εξάλειψης και αποκατάστασης των ανεξέλεγκτων χώρων διάθεσης, καθώς και οι υποχρεώσεις των φορέων διαχείρισης και εγκρίθηκε ο Εθνικός Σχεδιασμός Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, ο οποίος θέτει τους στρατηγικούς και ποσοτικούς στόχους της διαχείρισης, με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη και τη μείωση της παραγωγής και της βλαπτικότητας των αποβλήτων, μέσω της επαναχρησιμοποίησης, ανάκτησης υλικών και ενέργειας και ανακύκλωσης, καθώς και στην αξιοποίηση των καλύτερων διαθέσιμων μεθόδων και τεχνολογιών που δεν συνεπάγονται υπερβολικό κόστος.

Προβλέφθηκε περαιτέρω ότι τα περιφερειακά σχέδια διαχείρισης εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις του Εθνικού Σχεδιασμού και τις εξειδικεύουν, πλην άλλων με την επιλογή των περιοχών που συγκροτούν τις ενότητες διαχείρισης στερεών αποβλήτων και τον καθορισμό των μεθόδων διαχείρισης, αναθεωρούνται δε ανά πενταετία, και, ειδικώς για τους υφιστάμενους περιφερειακούς σχεδιασμούς ορίσθηκε ότι έπρεπε να αναθεωρηθούν εντός 2 ετών από την έναρξη ισχύος της απόφασής. Δυνάμει της μεταβατικής αυτής ρυθμίσεως, με την υπ' αριθμ. 319/Φ.Περ.Σ.Α./06/22.2.2006 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής περί εγκρίσεως του Π.Ε.Σ.Δ.Α., προβλέφθηκε, προς επίτευξη των στόχων του Ε.Σ.Δ.Α., μεταξύ άλλων, η σταδιακή μείωση των βιοαποδομήσιμων αστικών αποβλήτων για το έτος 2010 τουλάχιστον στο 75% των ποσοτήτων του 1995, η αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης/αξιοποίησης των αποβλήτων συσκευασίας σε ποσοστό 60% κ.β. του συνόλου έως το 2011, η εκτροπή του βιοαποδομήσιμου κλάσματος από την τελική διάθεση σε Χ.Υ.Τ.Α., η εφαρμογή της διαλογής στην πηγή οργανικού (βιοαποδομήσιμου) κλάσματος των αποβλήτων και η κατασκευή μονάδων επεξεργασίας του προδιαλεγμένου οργανικού υλικού, με σκοπό την παραγωγή κομπόστ καλής ποιότητας, με πιθανή ταυτόχρονη ενεργειακή αξιοποίηση, ορίσθηκε δε περαιτέρω ότι η κλιμάκωση εφαρμογής του συστήματος αυτού θα αποφασισθεί από τον Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων. Ειδικά ως προς την Ο.Ε.Δ.Α. Νοτιοανατολικής Αττικής προβλέφθηκε ότι αυτή περιλαμβάνει τα ακόλουθα: 1) Χ.Υ.Τ.Α. (που στο μέλλον θα γίνει Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων – Χ.Υ.Τ.Υ.), 2) ένα Κ.Δ.Α.Υ., 3) Μονάδα κομποστοποίησης προδιαλεγμένων οργανικών Υλικών ή/και «πράσινων» αποβλήτων, 4) Κεντρική μονάδα επεξεργασίας σύμμεικτων Α.Σ.Α. Όρισε δε ότι, όπως προκύπτει από τα ποσοτικά δεδομένα παραγωγής Α.Σ.Α., όλες οι τεχνολογίες επεξεργασίας – αξιοποίησης Α.Σ.Α. είναι αποδεκτές και μπορούν να εφαρμοσθούν από πλευράς βιωσιμότητας για την 1η διαχειριστική ενότητα της Περιφέρειας Αττικής, καθώς και ότι με βάση τη διεθνή εμπειρία έχει καταδειχθεί ότι όλες οι τεχνολογίες χαρακτηρίζονται οικονομικά βιώσιμες σε τέτοια μεγέθη. Περαιτέρω, λόγω των επανειλημμένων τροποποιήσεων της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ και της ανάγκης αποτελεσματικότερης διαχείρισης των αποβλήτων στην Κοινότητα, η Ευρωπαϊκή Ένωση προέβη στην έκδοση της οδηγίας 2006/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2006, με την οποία κωδικοποιήθηκε και καταργήθηκε η οδηγία 75/442/ΕΟΚ. Με τη νέα αυτή οδηγία επιβάλλεται στα Κράτη – μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου η διαχείριση των αποβλήτων να γίνεται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία της υγείας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος και να επιτυγχάνεται περιορισμός της παραγωγής αποβλήτων και αξιοποίησή τους. Ως βασικοί στόχοι τίθενται, με το άρθρο 3, η πρόληψη ή η μείωση της παραγωγής και της βλαπτικότητας των αποβλήτων και εν συνεχεία η αξιοποίησή τους με ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση, ανάκτηση ή χρήση ως πηγής ενέργειας, και με το άρθρο 4, η διάθεση ή η αξιοποίηση κατά τρόπο ώστε να μην τίθεται σε κίνδυνο η υγεία του ανθρώπου, να αποτρέπεται η χρήση διαδικασιών ή μεθόδων που ενδέχεται να βλάψουν το περιβάλλον και τα τοπία που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και η πρόκληση οχλήσεων από το θόρυβο ή τις οσμές. Προς υλοποίηση των στόχων αυτών η οδηγία προβλέπει στο άρθρο 5 τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου και κατάλληλου δικτύου εγκαταστάσεων διάθεσης των αποβλήτων, που λαμβάνει υπ' όψιν τις καλύτερες διαθέσιμες τεχνολογίες, οι οποίες δεν συνεπάγονται υπερβολικό κόστος και καθιστά δυνατή τη διάθεση των αποβλήτων σε μία από τις πλησιέστερες κατάλληλες εγκαταστάσεις με χρησιμοποίηση των καταλληλότερων μεθόδων και τεχνολογιών και στο άρθρο 7 την εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης των αποβλήτων που να ενσωματώνουν τις εν λόγω αρχές. Εξ άλλου, στο Παράρτημα II Α αναφέρονται οι εργασίες διάθεσης, μεταξύ των οποίων, η εναπόθεση εντός ή επί του εδάφους, η διάθεση σε ειδικά διευθετημένους χώρους απόρριψης, η βιολογική και η φυσικοχημική επεξεργασία (εξάτμιση, ξήρανση, διαπύρωση κ.ά.), η αποτέφρωση στο έδαφος και στη θάλασσα, τίθεται δε ως όρος ότι η διάθεση πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προαναφερόμενου άρθρου 4. Τελικώς, και η οδηγία αυτή καταργήθηκε με την οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 2008, από 12.12.2010, ήτοι μετά την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξεως. Στο προοίμιο της οδηγίας αυτής γίνεται επίκληση, μεταξύ άλλων, της ανάγκης να αποσαφηνισθούν βασικές έννοιες, όπως οι ορισμοί των αποβλήτων, της ανάκτησης και της διάθεσης, να ενισχυθούν τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, να καθιερωθεί μία προσέγγιση που να λαμβάνει υπ' όψιν ολόκληρο τον κύκλο ζωής των προϊόντων και των υλικών και όχι μόνο τη φάση των αποβλήτων, να εστιασθεί η προσοχή στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της παραγωγής και διαχείρισης και να ευνοηθεί η ανάκτηση των αποβλήτων και η χρησιμοποίηση των ανακτηθέντων υλικών προκειμένου να διαφυλάσσονται οι φυσικοί πόροι. Με τη νέα αυτή οδηγία επιχειρείται συνολική ρύθμιση της διαχείρισης τόσο των στερεών όσο και των υγρών αποβλήτων με την ενσωμάτωση ειδικών ρυθμίσεων και για τα επικίνδυνα απόβλητα, η οποία αποσκοπεί στην προώθηση της πρόληψης, αλλά και στην ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών της παραγωγής και διαχείρισής τους για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον. Προς τούτο εισάγεται με το άρθρο 4 στην πολιτική για την πρόληψη και διαχείριση των αποβλήτων η ακόλουθη ιεράρχηση: «α) πρόληψη, β) προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, γ) ανακύκλωση, δ) άλλου είδους ανάκτηση, π.χ. ανάκτηση ενέργειας, και ε) διάθεση», και με το άρθρο 29 θεσπίζεται η υποχρέωση των κρατών μελών να εκπονήσουν σχετικά προγράμματα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων έως τις 12.12.2013. Περαιτέρω, στο άρθρο 13 ορίζεται ότι η διαχείριση των αποβλήτων πρέπει να πραγματοποιείται χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η ανθρώπινη υγεία και χωρίς να βλάπτεται το περιβάλλον, και ιδίως: α) χωρίς να δημιουργείται κίνδυνος για το νερό, τον αέρα, το έδαφος, τα φυτά ή τα ζώα, β) χωρίς να προκαλείται όχληση από θόρυβο ή οσμές, και γ) χωρίς να επηρεάζεται δυσμενώς το

τοπίο ή οι τοποθεσίες ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, και στα άρθρα 10 και 12 επιβάλλεται η λήψη των αναγκαίων μέτρων ώστε τα απόβλητα να υποβάλλονται σε εργασίες ανάκτησης σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 4 και 13, ή, εφόσον δεν πραγματοποιείται ανάκτηση, να υποβάλλονται σε ασφαλείς εργασίες διάθεσης που πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 13. Εξ άλλου, στο Παράρτημα Ι παρατίθεται ένας μη εξαντλητικός κατάλογος των εργασιών διάθεσης, ο οποίος περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την «εναπόθεση εντός ή επί του εδάφους (π.χ. χώρος υγειονομικής ταφής, κ.λπ.)», την αποτέφρωση στην ξηρά και στη θάλασσα, τη βιολογική επεξεργασία και τη φυσικοχημική επεξεργασία, όπως εξάτμιση, ξήρανση, αποτέφρωση, στο δε Παράρτημα ΙΙ παρατίθεται ένας μη εξαντλητικός κατάλογος των εργασιών ανάκτησης, στον οποίο περιλαμβάνεται και η αποτέφρωση, εφόσον πληρεί ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης. Τέλος, στο άρθρο 23 ορίζεται ότι η αρμόδια αρχή, αν θεωρεί ότι η προβλεπόμενη μέθοδος επεξεργασίας είναι απαράδεκτη από απόψεως προστασίας του περιβάλλοντος, ιδίως εάν η μέθοδος δεν είναι σύμφωνη προς το άρθρο 13, αρνείται την έκδοση της άδειας εκτέλεσης εργασιών επεξεργασίας αποβλήτων, η οποία προβλέπεται στο άρθρο αυτό.

9. Επειδή, με τις προαναφερθείσες ρυθμίσεις του εθνικού και του κοινοτικού δικαίου που ίσχυαν κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης, εισάγεται αυστηρό κανονιστικό πλαίσιο, το οποίο ρυθμίζει συνολικά το ζήτημα της διαχείρισης των αποβλήτων, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας, και το οποίο προβλέπει ολοκληρωμένο σχεδιασμό, τόσο σε εθνικό επίπεδο με την κατάρτιση προδιαγραφών και γενικών προγραμμάτων, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο με την εξειδίκευση των εθνικών στόχων και την επιλογή, σε συμφωνία προς τον υπερκείμενο σχεδιασμό, των κατάλληλων χώρων για την εγκατάσταση των μονάδων, οι οποίες εν συνεχεία χωροθετούνται και αδειοδοτούνται κατόπιν εκδόσεως των οικείων Π.Π.Ε.Α. και εγκρίσεων περιβαλλοντικών όρων. Από τις αυτές ως άνω διατάξεις συνάγεται ότι καταλείπεται ευχέρεια στα κράτη μέλη για την επιλογή του τρόπου διαχείρισης των απορριμμάτων και των μεθόδων επεξεργασίας, με την υποχρέωση όμως, θέσπισης κριτηρίων που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας και στην υλοποίηση των τασσομένων από τις οδηγίες στόχων και αρχών και ειδικότερα της αρχής της πρόληψης, η οποία συνίσταται στην πρόληψη ή μείωση της παραγωγής και της βλαπτικότητας των αποβλήτων και εν συνεχεία στην αξιοποίησή τους με επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και ανάκτηση ή χρήση ως πηγή ενέργειας, της αρχής της εγγύτητας, ώστε να επιτυγχάνεται η διάθεση των αποβλήτων στις πλησιέστερες στον τόπο παραγωγής τους εγκαταστάσεις και της αρχής της ασφαλούς διαθέσεως των αποβλήτων, με την οποία εξασφαλίζεται ότι η τελική διάθεση θα γίνεται με τρόπο και μέθοδο που δεν θα προκαλεί βλάβη στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία. Εξ άλλου, η ευχέρεια των κρατών μελών ως προς την επιλογή της μεθόδου επεξεργασίας των αποβλήτων διατηρήθηκε και με τις προμνημονευθείσες νεότερες οδηγίες 2006/12 και, μετά την κατάργησή της, 2008/98, στις οποίες παρατίθεται ένας μη εξαντλητικός κατάλογος εργασιών διάθεσης, που περιλαμβάνει και την υγειονομική ταφή, χωρίς να προκρίνεται η επιλογή κάποιας εξ αυτών. Εκ τούτων έπεται ότι η επιλογή της καταλληλότερης μεθόδου επεξεργασίας των αποβλήτων σε συγκεκριμένη εγκατάσταση, εναπόκειται στην, ανέλεγκτη ακυρωτικά, τεχνική κρίση της Διοίκησης, με την προϋπόθεση, όμως, ότι τηρούνται οι ανωτέρω κανόνες και αρχές και ότι η επιλεγόμενη μέθοδος εντάσσεται στο πλαίσιο του εθνικού σχεδιασμού.

10. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Με την υπ' αριθμ. 115/2008 απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής του παρεμβαίνοντος Συνδέσμου, ο οποίος ορίστηκε ως φορέας διαχείρισης στερεών αποβλήτων της 1ης διαχειριστικής ενότητας της Περιφέρειας Αττικής με την υπ' αριθμ. 5373/21.2.2008 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής, ανατέθηκε στη Διεύθυνση Δημοσίων Έργων της Περιφέρειας Αττικής η διεκπεραίωση των διαδικασιών ανανέωσης της ισχύος των περιβαλλοντικών όρων, μεταξύ άλλων, και των έργων κατασκευής χώρων υγειονομικής ταφής στην Ο.Ε.Α. Νοτιοανατολικής Αττικής. Με το με αρ. πρωτ. 3478/19.6.2008 έγγραφό της προς την Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Π.Ε.) του Υ.Π.ΧΩ.Δ.Ε., η Διεύθυνση Δημοσίων Έργων της Περιφέρειας Αττικής ζήτησε την παράταση ισχύος των περιβαλλοντικών όρων του έργου κατασκευής Ο.Ε.Α. στη θέση «Βραγόνη» Κερατέας – Λαυρεωτικής της Νοτιοανατολικής Αττικής, εν όψει της επικείμενης λήξεως της ισχύος τους στις 30.10.2008, και υπέβαλε σχετικό φάκελο, κατά το άρθρο 13 της Κ.Υ.Α. 11014/7033/14.3. 2003. Ειδικότερα, στα έγγραφα του φακέλου αυτού αναφέρεται ότι το έργο δεν έχει αρχίσει να εκτελείται λόγω δικαστικής εμπλοκής, ότι μετά την απόρριψη των αιτήσεων ακυρώσεως κατά της αποφάσεως εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων και την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, στις 26.5.2008, υπογράφηκε η σύμβαση με τον ανάδοχο για την κατασκευή του επίδικου έργου, ότι βρίσκεται σε εξέλιξη η εκπόνηση της μελέτης εφαρμογής, ότι έχει εκδοθεί η απόφαση αναγκαστικής απαλλοτρίωσης του έργου, κατά το μέρος που αφορά ιδιωτικές εκτάσεις, ότι έχει αποχαρακτηρισθεί η αναδασωτέα έκταση, ότι κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την έκδοση της αρχικής εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων δεν έχουν επέλθει αλλαγές ή τροποποιήσεις στις θεσμοθετημένες χρήσεις γης της περιοχής του έργου, εκτός από την άρση της αναδάσωσης και την αναγκαστική απαλλοτρίωση, και ότι δεν προβλέπονται αλλαγές στο σχεδιασμό του έργου σε σύγκριση με αυτόν που είχε εγκριθεί αρχικά. Στα στοιχεία του υποβληθέντος φακέλου περιλαμβάνονται, πλην άλλων, α) αντίγραφα της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, στην οποία στηρίχθηκε η αρχική έγκριση περιβαλλοντικών όρων, β) αντίγραφα των υπ' αριθμ. 3550/10.8.2007 και 4170/ 11.10.2007 αποφάσεων του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής περί άρσεως της αναδάσωσης σε έκταση εμβαδού 516,486 στρεμμάτων και κηρύξεως

αναγκαστικής απαλλοτριώσεως αντίστοιχα, γ) αντίγραφο της εργολαβικής σύμβασης κατασκευής Χ.Υ.Τ. στην ως άνω θέση και δ) υπεύθυνη δήλωση του συντάξαντος το σχετικό φάκελο ότι δεν έχουν επέλθει αλλαγές ή τροποποιήσεις μέσω κανονιστικών διατάξεων στις θεσμοθετημένες χρήσεις γης της περιοχής του έργου. Κατόπιν αξιολογήσεως των στοιχείων αυτών εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία παρατάθηκε, μέχρι 30.10.2013, η ισχύς των περιβαλλοντικών όρων του έργου.

11. Επειδή, προβάλλεται ότι η διάταξη του άρθρου 33 του ν. 3164/2003, με την οποία εγκρίθηκε η Β' φάση του σχεδιασμού της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων της περιφέρειας Αττικής και επί της οποίας ερείδεται τόσο η αρχική έγκριση περιβαλλοντικών όρων, όσο και η προσβαλλόμενη ανανέωση, είναι ανίσχυρη ως αντίθετη προς το άρθρο 26 του Συντάγματος, διότι περιέχει ατομική ρύθμιση κατά παράβαση της αρχής της διάκρισης των εξουσιών. Ο λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι, όπως κρίθηκε με την απόφαση 2862/2007 του Δικαστηρίου, με την οποία απορρίφθηκε αίτηση ακυρώσεως του ήδη αιτούντος Δήμου κατά της αποφάσεως εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων, η επιλογή της διαδικασίας εγκρίσεως της Β' φάσης του ως άνω σχεδιασμού με τυπικό νόμο ήταν επιτρεπτή κατά τις διατάξεις των άρθρων 4, 24 και 26 του Συντάγματος και αιτιολογημένη ως προς την αναγκαιότητά της, λόγω συνδρομής εξαιρετικών λόγων που απέκλειαν τη θέσπιση της ρυθμίσεως με την έκδοση της κατά νόμο προβλεπόμενης διοικητικής πράξεως και συνίστανται στην άρνηση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Ανατολικής Αττικής να διατυπώσει γνωμοδότηση με αποτέλεσμα την παρεμπόδιση της λήψεως μέτρου αποβλέποντος κυρίως στην προστασία της δημόσιας υγείας και μάλιστα ενόψει του οξυμένου κινδύνου που απέρρευε από τη λειτουργία ανεξέλεγκτων χωματερών και τον κορεσμό των ήδη υπαρχόντων Χ.Υ.Τ.Α. Συναφώς προβάλλεται και ότι η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 33 του ν. 3164/2003 έχει καταστεί επιγενομένως αντισυνταγματική, καθόσον και μεν κρίθηκε με την πιο πάνω απόφαση του Δικαστηρίου δικαιολογημένη η κατ' απόκλιση από τη συνήθη διοικητική διαδικασία έγκριση των κατάλληλων χώρων για την υλοποίηση του σχεδιασμού διαχείρισης στερεών αποβλήτων της περιφέρειας Αττικής με τυπικό νόμο, λόγω της αρνήσεως του Νομαρχιακού Συμβουλίου Ανατολικής Αττικής να διατυπώσει γνώμη, ωστόσο ο δικαιολογητικός αυτός λόγος εξέλιπε, εκ των υστέρων, λόγω της αδράνειας της Διοικήσεως να κατασκευάσει και να λειτουργήσει επικαίρως τον επίμαχο χώρο υγειονομικής ταφής. Ο λόγος αυτός είναι επίσης απορριπτέος, ως αβάσιμος, προεχόντως διότι επιγενομένη αντισυνταγματικότητα συνεπαγόμενη το ανίσχυρο διάταξης νόμου για τον εφεξής χρόνο λόγω αντίθεσής της προς συνταγματικό κανόνα, η οποία ανέκυψε μετά την ψήφισή της ενόψει μεταβολής των πραγματικών συνθηκών που συνέτρεχαν κατά το χρόνο θέσπισης της σχετικής ρυθμίσεως, δεν νοείται σε σχέση με θέματα που δεν αφορούν το περιεχόμενο της διάταξης, αλλά τη διαδικασία θέσπισής της, η οποία είχε ολοκληρωθεί πριν την ανωτέρω μεταβολή, ανεξαρτήτως του ζητήματος ότι οι εξαιρετικοί λόγοι που συνέτρεχαν κατά το χρόνο ψηφίσεως της προμνησθείσης διατάξεως και συνίστανται στην ανάγκη επιτάχυνσης της ολοκλήρωσης του σχεδιασμού διαχείρισης των στερεών αποβλήτων στην περιφέρεια Αττικής και εκτέλεσης των σχετικών θεμελιωδών έργων υποδομής, αναγκαίων για την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος, εξακολούθησαν να ισχύουν και είχαν, μάλιστα, καταστεί περισσότερο επιτακτικοί κατά το χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης ανανέωσης των περιβαλλοντικών όρων, καθώς το πρόβλημα της διαχειρίσεως των αποβλήτων της περιφέρειας Αττικής κατέστη έτι εντονότερο λόγω των δυσχερειών υλοποίησης του εγκριθέντος με τον ως άνω νόμο σχεδιασμού, που ανέκυψαν και από δικαστικές διενέξεις στη διοικητική και στην πολιτική δικαιοσύνη, μετά την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και ενδίκων μέσων από φορείς και κατοίκους της περιοχής καθώς και από τον ήδη αιτούντα Δήμο, με συνέπεια τη συνέχιση λειτουργίας των ανεξέλεγκτων χωματερών, για την οποία κινήθηκε η διαδικασία επιβολής προστίμων σε βάρος της χώρας από τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

12. Επειδή, όπως αναφέρεται στη σκέψη 10, με την υπ' αριθμ. 115/2008 απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής του παρεμβαίνοντος Ε.Σ.Δ.Κ.Ν.Α., φορέα διαχείρισης των στερεών αποβλήτων στην 1η διαχειριστική ενότητα της Περιφέρειας Αττικής που περιλαμβάνει το σύνολο των Ο.Τ.Α. του Νομού Αττικής πλην των νήσων Κυθήρων και Αντικυθήρων, ανατέθηκε στη Διεύθυνση Δημοσίων Έργων της Περιφέρειας Αττικής, που αποτελεί την Προϊσταμένη Αρχή και τη Διευθύνουσα Υπηρεσία του επίμαχου έργου, η διεκπεραίωση των διαδικασιών ανανέωσης της ισχύος των περιβαλλοντικών όρων των έργων κατασκευής Χ.Υ.Τ.Α. του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων Νομού Αττικής, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και ο Χ.Υ.Τ.Α. στην Ο.Ε.Δ.Α. Νοτιοανατολικής Αττικής στη θέση «Βραγόνι». Επομένως, νομίμως ο φάκελος για την ανανέωση των περιβαλλοντικών όρων του επίμαχου έργου υποβλήθηκε στην Ε.Υ.Π.Ε. από τη Διεύθυνση Δημοσίων Έργων της Περιφέρειας Αττικής, ο δε περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Εξάλλου, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι η αρμόδια Διεύθυνση Δημοσίων Έργων της Περιφέρειας Αττικής υπέβαλε ενώπιον της Ε.Υ.Π.Ε. αίτηση περί παρατάσεως της ισχύος των περιβαλλοντικών όρων του επίδικου έργου που έληξαν στις 30.10.2008, καθώς και τον προβλεπόμενο στο άρθρο 13 παρ. 2 της Κ.Υ.Α. 11014/2003 φάκελο στις 20.6. 2008 και 11.9.2008 αντίστοιχα, η δε προσβαλλόμενη ανανέωση εκδόθηκε στις 30.7.2009, εντός εννέα (9) μηνών από τη λήξη της ισχύος των αρχικών περιβαλλοντικών όρων. Στο φάκελο που υποβλήθηκε περιέχονται όλα τα αναγκαία στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά και την εξέλιξη του έργου, καθώς και τις επερχόμενες μεταβολές στην περιοχή όπου αυτό χωροθετείται, επί των οποίων στήριξε η Διοίκηση την κρίση της περί της μη επελεύσεως ουσιαστών διαφοροποιήσεων ως προς τις επιπτώσεις του έργου στο περιβάλλον από την προσβαλλόμενη ανανέωση. Με τα

δεδομένα αυτά και ενόψει του ενδεικτικού χαρακτήρα της τριακονθήμερης προθεσμίας που προβλέπεται από την προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 2 Κ.Υ.Α. 11014/2003 για την έκδοση της πράξεως ανανέωσης των περιβαλλοντικών όρων και του γεγονότος ότι το χρονικό διάστημα των εννέα (9) μηνών, που μεσολάβησε μεταξύ της λήξεως ισχύος των αρχικών περιβαλλοντικών όρων και της εκδόσεως της προσβαλλομένης πράξεως ανανέωσης δεν υπερβαίνει το εύλογο, κατά τις περιστάσεις χρονικό όριο, νομίμως εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη μετά τη λήξη της ανωτέρω τριακονθήμερης προθεσμίας, χωρίς την υποβολή νέας μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Συνεπώς είναι απορριπτικός ο περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως, εφόσον, μάλιστα, δεν υποστηρίζεται ότι κατά το χρονικό αυτό διάστημα υπήρξε ουσιώδης μεταβολή των δεδομένων που δεν αξιολογήθηκε από τη Διοίκηση και θα επέβαλε τη σύνταξη νέας Μ.Π.Ε.

13. Επειδή, όπως εκτέθηκε σε προηγούμενη σκέψη, με τον Εθνικό Σχεδιασμό Διαχείρισης των αποβλήτων, πριν την τροποποίησή του με την Κ.Υ.Α. 50910/2727/2003, προβλέφθηκε για την Περιφέρεια Αττικής όχι απλώς η λειτουργία Χ.Υ.Τ.Α., αλλά ολοκληρωμένων εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων (Ο.Ε.Δ.Α.), δηλαδή μονάδων, οι οποίες περιλαμβάνουν κέντρο διαλογής ανακυκλώσιμων υλικών (Κ.Δ.Α.Υ.), μονάδα προεπεξεργασίας και μονάδα κομποστοποίησης, που έχουν ως σκοπό την επεξεργασία των αποβλήτων, ήτοι την υποβολή αυτών σε διεργασίες, συμπεριλαμβανομένης της διαλογής, που μεταβάλλουν τα χαρακτηριστικά των αποβλήτων, με αποτέλεσμα τον περιορισμό του όγκου τους και τη βελτίωση της ανάκτησης χρήσιμων υλικών. Σε συμφωνία με τις κατευθύνσεις του ως άνω σχεδιασμού εκδόθηκε η Κ.Υ.Α. 136946/ 3.12.2003, με την οποία εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι του επίμαχου έργου και, όπως έγινε δεκτό και με την απόφαση 2862/2007 του Δικαστηρίου, προβλέφθηκε ότι αυτό δεν περιλαμβάνει μόνο Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων, αλλά σύνολο συνδεδεμένων λειτουργικά μεταξύ τους εγκαταστάσεων και συγκεκριμένα α) Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ), β) Μονάδα Κομποστοποίησης και γ) Μονάδα Προεπεξεργασίας, ήτοι μονάδων μείωσης του όγκου των απορριμμάτων με ανακύκλωση, κομποστοποίηση και προεπεξεργασία βιολογικής ξήρανσης ή και ενεργειακής αξιοποίησης, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και προδιαγραφές που προβλέπονται στα στοιχεία Α1, Α2 και Α3 της ανωτέρω Κ.Υ.Α., κατά τρόπο ώστε ο χώρος του Χ.Υ.Τ.Α. να λειτουργεί ως χώρος Χ.Υ.Τ.Υ. Μετά την έκδοση της πράξεως εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων εγκρίθηκε νέος Εθνικός Σχεδιασμός, με το άρθρο 5 παρ. 2 της Κ.Υ.Α. 50910/2727/2003, ο οποίος έθεσε ως προτεραιότητες, μεταξύ άλλων, την πρόληψη ή μείωση της παραγωγής αποβλήτων (ποσοτική μείωση) καθώς και τη μείωση της περιεκτικότητας αυτών σε επικίνδυνες ουσίες (ποιοτική βελτίωση), την αξιοποίηση των υλικών που προέρχονται από τα απόβλητα με τη μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης και την ανάκτηση προϊόντων και ενέργειας, τη μείωση του βιοαποδομήσιμου κλάσματος που οδηγείται σε υγειονομική ταφή και τη περιβαλλοντικά αποδεκτή τελική διάθεση των αποβλήτων, που δεν υπόκεινται σε διεργασίες αξιοποίησης και των υπολειμμάτων της επεξεργασίας των αποβλήτων. Ακολούθησε η έκδοση του αναθεωρημένου Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων της Περιφέρειας Αττικής, το οποίο εξειδίκευσε τους εθνικούς στόχους και προέβλεψε, μεταξύ άλλων, την Ο.Ε.Δ.Α. Νοτιοανατολικής Αττικής και τις επιμέρους μονάδες της, σύμφωνα με όσα εκτίθενται ειδικότερα στη σκέψη 8. Εξάλλου, όπως επισημαίνεται στα έγγραφα απόψεων της Περιφέρειας Αττικής και της Ε.Υ.Π.Ε., από απόψεως κατασκευής δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ Χ.Υ.Τ.Α. και Χ.Υ.Τ.Υ., διότι έχουν ακριβώς τα ίδια τεχνικά χαρακτηριστικά, το στοιχείο δε που διαφοροποιεί λειτουργικά τον Χ.Υ.Τ.Α. από τον Χ.Υ.Τ.Υ. είναι η συνδυαστική λειτουργία των μονάδων μείωσης του όγκου και επεξεργασίας των απορριμμάτων, εν προκειμένω δε οι ποσότητες των αποβλήτων που θα διαχειρίζεται η επίμαχη Ο.Ε.Δ.Α. Νοτιοανατολικής Αττικής και η δυναμικότητα των επιμέρους μονάδων της αφορούν στις μέγιστες δυναμικότητες αυτών με αποτέλεσμα να καλύπτονται οι προεκτεθέντες ποσοτικοί στόχοι που τίθενται στο αναθεωρημένο Περιφερειακό Σχέδιο της Περιφέρειας Αττικής. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης στερεών αποβλήτων, για το οποίο εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι με την Κ.Υ.Α. 136946/3.12.2003 στη Νοτιοανατολική Αττική, υπό το καθεστώς του αρχικού εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού, εξασφαλίζει την υλοποίηση των στόχων της πολιτικής διαχείρισης στερεών αποβλήτων που τίθενται στο νέο Εθνικό Σχεδιασμό Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων και το αντίστοιχο αναθεωρημένο Περιφερειακό Σχέδιο, καθ' όσον περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες μονάδες που διασφαλίζουν, τόσο από απόψεως δυναμικότητας όσο και από απόψεως λειτουργικότητας, τη δυνατότητα επίτευξης των ως άνω στόχων και κατευθύνσεων των υπερκείμενων σχεδίων διαχείρισης, καθώς και των στόχων της οδηγίας 2006/12, η οποία ίσχυε κατά το χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως και με την οποία δίδεται ακόμη μεγαλύτερη έμφαση στην πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και εν γένει ανάκτηση των αποβλήτων. Με τα δεδομένα αυτά, εφόσον δηλαδή οι περιβαλλοντικοί όροι, των οποίων η διάρκεια παρατάθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση αφορούν τη λειτουργία ΟΕΔΑ, ώστε να διατίθενται προς υγειονομική ταφή μόνον τα υπολείμματα της επεξεργασίας των αποβλήτων, ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη είναι μη νόμιμη, διότι δεν τηρήθηκε εξ αρχής η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, προκειμένου να εξετασθεί η εναλλακτική λύση μετατροπής του επίδικου Χ.Υ.Τ.Α. σε Χ.Υ.Τ.Υ. και να επικαιροποιηθεί ο σχεδιασμός του έργου σε συμφωνία με τις κατευθύνσεις της Κ.Υ.Α. 50910/2727/22.12.2003, των οδηγιών 2006/12 και 2008/98 και του αναθεωρημένου Περιφερειακού Σχεδίου, είναι απορριπτικός. Τέλος, οι λόγοι, με τους οποίους προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε κατά παράβαση των διατάξεων των οδηγιών 96/61/ΕΚ και 75/442/ΕΚ, που επιβάλλουν τη χρήση των «βέλτιστων» διαθέσιμων τεχνικών, λόγω της μη επιλογής των μεθόδων καύσης/αποτέφρωσης, και ότι η Διοίκηση όφειλε να εξετάσει

εναλλακτικές λύσεις διάθεσης των απορριμμάτων βάσει των νεότερων τεχνολογικών εξελίξεων, όπως η καύση/αποτέφρωση/μέθοδος Plasma, οι οποίες εξασφαλίζουν δραστικά καλύτερους όρους προστασίας του περιβάλλοντος εν σχέσει με τη μέθοδο της υγειονομικής ταφής, είναι απορριπτέοι αφενός διότι, όπως εκτίθεται στη σκέψη 9, κατά το νόμο καταλείπεται ευχέρεια στη Διοίκηση να επιλέξει τις μεθόδους επεξεργασίας και διάθεσης των αποβλήτων, υπό την προϋπόθεση ότι η επιλεγείσα μέθοδος επεξεργασίας και η τελική διάθεση διασφαλίζει ότι δεν προκαλείται βλάβη στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, στην προκειμένη δε περίπτωση, με την αρχική έγκριση περιβαλλοντικών όρων του επίμαχου έργου προκρίθηκε η υγειονομική ταφή των αποβλήτων κατόπιν μείωσης του όγκου και της επικινδυνότητάς τους μέσω κατάλληλης επεξεργασίας και τέθηκαν οι κατάλληλοι, κατά την ουσιαστική κρίση της Διοίκησης, περιβαλλοντικοί όροι που εξασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος και την προστασία της ανθρώπινης υγείας, και αφετέρου διότι δεν υπήρχε υποχρέωση επανεξέτασης στο στάδιο της ανανεώσεως των περιβαλλοντικών όρων εναλλακτικών μεθόδων επεξεργασίας, δεδομένου και ότι, πάντως, δεν τεκμηριώνεται, κατόπιν ειδικής μελέτης, ότι οι μέθοδοι, τις οποίες επικαλείται ο αιτών Δήμος, αποτελούν τις βέλτιστες τεχνικές διάθεσης αποβλήτων προς χρήση στη συγκεκριμένη εγκατάσταση, σε βαθμό ώστε να επιβάλλεται η επιλογή τους, κατ' αποκλεισμό των λοιπών, επιτρεπομένων από το εθνικό και το κοινοτικό δίκαιο, μεθόδων.

14. Επειδή, με την οδηγία 2008/1/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, με την οποία κωδικοποιήθηκαν κατά βάση οι ρυθμίσεις της οδηγίας 96/61/EK του Συμβουλίου, προβλέπονται μέτρα για την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης στην ατμόσφαιρα, στο νερό και στο έδαφος. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 1, σκοπός της νέας αυτής οδηγίας είναι η ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης που προκαλούν οι δραστηριότητες, οι οποίες παρατίθενται στο παράρτημα Ι, μεταξύ των οποίων και οι «χώροι ταφής που δέχονται άνω των 10 τόνων ημερησίως ή ολικής χωρητικότητας άνω των 25.000 τόνων εκτός από τους χώρους ταφής αδρανών απορριμμάτων» (Παράρτημα Ι. 5.4.), στο δε άρθρο 13 αυτής ορίζονται τα εξής: «Επανεξέταση και αναπροσαρμογή των όρων της αδειας εκ μέρους της αρμόδιας αρχής 1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι οι αρμόδιες αρχές επανεξετάζουν περιοδικώς και αναπροσαρμόζουν, εν ανάγκη, τους όρους της αδειας. 2. Η επανεξέταση διενεργείται οπωσδήποτε όταν: α) η ρύπανση από την εγκατάσταση είναι τέτοια ώστε να πρέπει να αναθεωρηθούν οι ισχύουσες οριακές τιμές εκπομπής της αδειας ή να περιληφθούν νέες οριακές τιμές εκπομπής· β) ουσιαστικές μεταβολές των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών επιτρέπουν σημαντική μείωση των εκπομπών χωρίς υπερβολικό κόστος· γ) η ασφάλεια εκμετάλλευσης της διεργασίας ή η δραστηριότητα απαιτεί την εφαρμογή άλλων τεχνικών· δ) αυτό επιβάλλεται από νέες κοινοτικές ή εθνικές νομοθετικές διατάξεις». Εξ άλλου, πριν την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξεως δημοσιεύθηκε η οδηγία 2008/105/EK «σχετικά με πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα της πολιτικής των υδάτων καθώς και σχετικά με την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ, 84/491/ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου», με την οποία καθορίστηκαν πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος για ουσίες προτεραιότητας και λοιπούς ρύπους, όπως εμφανίζονται στα σχετικά Παραρτήματα, στα οποία προσδιορίζονται οι μέγιστες επιτρεπόμενες συγκεντρώσεις, με στόχο την επίτευξη καλής χημικής κατάστασης των επιφανειακών υδάτων. Σύμφωνα με το άρθρο 13 της εν λόγω οδηγίας: «1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία έως τις 13 Ιουλίου 2010». Η οδηγία αυτή ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με την Κ.Υ.Α. 51354/2641/Ε103/2010 (Β' 1909), η οποία δημοσιεύθηκε μετά την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης. Εξ άλλου, με την οδηγία 2006/118/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση», θεσπίστηκαν ειδικά μέτρα για την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης των υπογείων υδάτων, με τα οποία συμπληρώνονται τα μέτρα που προβλέπονται στην οδηγία 2000/60/EK και τα οποία περιλαμβάνουν κριτήρια και διαδικασίες για την αξιολόγηση της καλής χημικής κατάστασης των υπογείων υδάτων και για τον εντοπισμό και την αναστροφή σημαντικών και διατηρούμενων ανοδικών τάσεων. Ειδικότερα, με την οδηγία αυτή, μεταξύ άλλων, εισάγονται ποιοτικά πρότυπα υπόγειων υδάτων (άρθρο 3 και Παράρτημα Ι), και προβλέπεται ο καθορισμός από τα κράτη μέλη ανώτερων αποδεκτών τιμών για τους ρύπους και τους δείκτες ρύπανσης με καταληκτική προθεσμία την 22.12.2008, στο δε άρθρο 7, υπό τον τίτλο «Μεταβατικές ρυθμίσεις» ορίζεται ότι «Κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ 16 Ιανουαρίου 2009 και της 22ας Δεκεμβρίου 2013, κάθε νέα διαδικασία αδειοδότησης σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 της οδηγίας 80/68/ΕΟΚ συνεκτιμά τις απαιτήσεις των άρθρων 3, 4 και 5 της παρούσας οδηγίας», και με το άρθρο 12 ως προθεσμία μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών ορίζεται η 16η Ιανουαρίου 2009. Η ανωτέρω οδηγία 2006/118 ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη, επίσης μετά την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξεως, με την Κ.Υ.Α. 39626/2208/Ε130/ 2009 (Β' 2075/25.9.2009), οι δε ανώτερες αποδεκτές τιμές ρύπων δεν έχουν ακόμη καθορισθεί, διότι δεν έχει εκδοθεί σχετική απόφαση του Υπουργού Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., μετά από εισήγηση της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 της ανωτέρω Κ.Υ.Α. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 13 της οδηγίας 2008/105 προκύπτει ότι υφίσταται υποχρέωση επανεξέτασης των αδειών εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας, όπως η επίδικη, σε περίπτωση, μεταξύ άλλων, κατά την οποία τούτο επιβάλλεται από νέες κοινοτικές ή εθνικές νομοθετικές διατάξεις. Η ανωτέρω οδηγία 2008/105 για την προστασία των επιφανειακών υδάτων, η οποία έθεσε νέους κανόνες ως προς τις μέγιστες συγκεντρώσεις ρύπων στα

επιφανειακά ύδατα, είναι προγενέστερη της προσβαλλομένης πράξεως, αλλά κατά την έκδοση της πράξεως αυτής δεν είχε ενσωματωθεί στο εσωτερικό δίκαιο, ούτε άλλωστε είχε παρέλθει η προθεσμία μεταφοράς της και συνεπώς δεν υπήρχε υποχρέωση επανεξέτασης των αρχικών εγκριθέντων περιβαλλοντικών όρων. Και ναι μεν, όπως έχει κριθεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κατά το χρονικό διάστημα από την έναρξη ισχύος οδηγίας έως τη λήξη της οριζόμενης για τη συμμόρφωση των κρατών μελών προθεσμίας, τα εθνικά όργανα οφείλουν να απέχουν από τη θέσπιση διατάξεων ή τη λήψη μέτρων ικανών να θέσουν σοβαρά σε κίνδυνο την υλοποίηση του επιδιωκόμενου από την οδηγία αποτελέσματος (βλ. C-129/96, Inter-Environnement Wallonie ASBL, C-212/04, Αδενέλερ κ.λπ., της 4ης Ιουλίου 2006, C-138/05, Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie, της 14ης Σεπτεμβρίου 2006, C-422/05, Επιτροπή κατά Βελγίου, της 14ης Ιουνίου 2007, C-261/07, VTB-VAB NV, της 23ης Απριλίου 2009), στην προκειμένη περίπτωση όμως, η προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία παρατάθηκε απλώς η ισχύς των αρχικών περιβαλλοντικών όρων του επίμαχου έργου, δεν παραβιάζει την ανωτέρω υποχρέωση, ενόψει της φύσεως, του μεγέθους, των ιδιαίτερων τεχνικών χαρακτηριστικών του έργου, το οποίο έχει μελετηθεί, σύμφωνα με τις ιδιαίτερα αυστηρές απαιτήσεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας περί διαχείρισης αποβλήτων και ολοκληρωμένης πρόληψης, έχουν δε τεθεί όλοι οι απαραίτητοι περιβαλλοντικοί όροι, οι οποίοι κατά την ουσιαστική κρίση της Διοίκησης, μειώνουν ή εξαλείφουν τις αναμενόμενες επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του έργου σε όλες τις περιβαλλοντικές συνιστώσες, μεταξύ των οποίων και τα ύδατα, δεδομένου μάλιστα αφενός ότι το επίδικο έργο δεν έχει εισέτι λειτουργήσει και, ως εκ τούτου, δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένδειξη επί των παραγόμενων ρύπων, ώστε να μπορεί να τεκμηριωθεί εάν πράγματι παραβιάζει τις θεσπισθείσες με την ως άνω οδηγία μέγιστες συγκεντρώσεις, και αφετέρου ότι με την αρχική πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων έχει τεθεί πλέγμα υποχρεώσεων σχετικών με τον έλεγχο και την παρακολούθηση των μονάδων της ΟΕΔΑ, το οποίο περιλαμβάνει, πλην άλλων, πρόγραμμα αποκατάστασης της ποιότητας των υπόγειων υδάτων σε περίπτωση αστοχίας του έργου, συνεχή διενέργεια δειγματοληψιών και μετρήσεων και τήρηση σχετικού αρχείου, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα άμεσης και συνεχούς παρακολούθησης της κατάστασης των περιβαλλοντικών συνιστωσών και της επιρροής τους από τη λειτουργία του έργου, αλλά και άμεσης επέμβασης και λήψης επανορθωτικών και διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση που διαπιστωθούν δυσμενείς επιπτώσεις. Συνεπώς, οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι. Περαιτέρω, στις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 7 της οδηγίας 2006/118/ΕΚ για την προστασία των υπογείων υδάτων ορίζεται ότι κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ 16.1.2009 έως 22.12.2013, ημερομηνία κατάρτησης της οδηγίας 80/68/ΕΟΚ, σε κάθε νέα διαδικασία αδειοδότησης σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 της προγενέστερης αυτής οδηγίας συνεκτιμώνται οι απαιτήσεις των άρθρων 3, 4 και 5 της νέας οδηγίας, αλλά η προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία απλώς παρατείνεται η διάρκεια των ήδη εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας, 2006/118/ΕΚ, αφού δεν πρόκειται για νέα αδειοδότηση, αλλά για παράταση ισχύος εκείνης, η οποία χορηγήθηκε το έτος 2003, υπό το καθεστώς ισχύος των ρυθμίσεων της οδηγίας 80/68/ΕΟΚ, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις της νέας αυτής οδηγίας, ο καθορισμός των τιμών αυτών γίνεται από τα κράτη μέλη, μέχρι δε της εκδόσεως της προσβαλλομένης πράξεως οι τιμές αυτές δεν είχαν εισέτι καθορισθεί. Συνεπώς, οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

15. Επειδή, όπως εκτίθεται στη σκέψη 7, δεν απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, η οποία περιλαμβάνει τη γνωμοδότηση των αρμοδίων φορέων και υπηρεσιών επί σχετικής Μ.Π.Ε. και τη δημοσιοποίηση αυτής προς ενημέρωση του κοινού, σε περίπτωση ανανέωσης των περιβαλλοντικών όρων, εφόσον δεν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις ως προς τις επιπτώσεις του έργου στο περιβάλλον. Συνεπώς, εν προκειμένω, εφόσον δεν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου, σύμφωνα με τη νομίμως αιτιολογημένη, κατά τα ανωτέρω, σχετική κρίση της Διοικήσεως, δεν απαιτείτο η εκπόνηση νέας μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και, ως εκ τούτου, ούτε η εκ νέου γνωμοδότηση του νομαρχιακού συμβουλίου της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής και η τήρηση των διαδικασιών ενημερώσεως του κοινού, οι δε περί του αντιθέτου λόγοι ακυρώσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

16. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι η επίμαχη περιοχή δεν ανταποκρίνεται στους όρους καταλληλότητας και ιδίως στα περιβαλλοντικά κριτήρια χωροθέτησης εγκατάστασης διάθεσης στερεών αποβλήτων, δεδομένου ότι η περιοχή «Βραγόني» Κερατέας βρίσκεται εντός των ορίων της περιοχής Λαυρεωτικής, η οποία έχει κηρυχθεί, ήδη από το έτος 1980, ως αρχαιολογικός χώρος, ιστορικός τόπος και τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, επιπλέον δε εφάπτεται της αδόμητης ζώνης απόλυτης προστασίας (ζώνη Α') του αρχαιολογικού χώρου του Οβριοκάστρου που θεσπίστηκε με απόφαση του έτους 1995 του Υπουργού Πολιτισμού, για το λόγο δε αυτό ήταν αναγκαία η προηγούμενη γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (Κ.Α.Σ.). Συναφώς, ο αιτών Δήμος ισχυρίζεται ότι η πραγματοποίηση του έργου πλησίον του αρχαιολογικού χώρου του Οβριοκάστρου αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 6 του Συντάγματος, στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης και σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν ήδη κυρωθεί με νόμο και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού δικαίου με αυξημένη μάλιστα ισχύ, όπως στη Διεθνή Σύμβαση της Γρανάδας του έτους 1985 για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς στην Ευρώπη, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2039/1992 (ΦΕΚ Α' 61).

17. Επειδή, το ζήτημα της αξιολόγησης της καταλληλότητας της επιλεγείσας θέσης για την εγκατάσταση Ο.Ε.Δ.Α. στη

Νοτιοανατολική Αττική από την άποψη της γειτνίασης με τον αρχαιολογικό χώρο του Οβριόκαστρου Κερατέας και της τυχόν επερχόμενης (άμεσης ή έμμεσης) βλάβης από την κατασκευή και λειτουργία του έργου στις παρακείμενες αρχαιότητες έχει ήδη ερευνηθεί με την 2862/2007 απόφαση του Δικαστηρίου, σύμφωνα με την κρίση της οποίας, δεν στοιχειοθετείται από τα στοιχεία του φακέλου βλάβη του πολιτιστικού περιβάλλοντος, η οποία να εμποδίζει, κατά την έννοια του άρθρου 24 του Συντάγματος, την πραγματοποίηση του επίδικου έργου. Ειδικότερα, στην εν λόγω απόφαση αναφέρονται τα εξής: «Η θέση “Βραγόνι” Κερατέας – Λαυρεωτικής βρίσκεται πλησίον του αρχαιολογικού χώρου Οβριόκαστρου, στον οποίο έχει καθορισθεί ζώνη απόλυτης προστασίας Α΄ με την Α1/Φ02/61126/3407/1995 (ΦΕΚ Β΄ 1070) απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού “όπου απαγορεύεται οποιαδήποτε οικοδομική ή άλλη δραστηριότητα, πλην της αγροτικής”, αλλά δεν εφάπτεται αυτού ή του ορίου προστασίας του. Η θέση Χ.Υ.Τ.Α. της Ο.Ε.Δ.Α. βρίσκεται εκτός των ορίων της Ζώνης Προστασίας του αρχαιολογικού χώρου και σε απόσταση περίπου 600 μ., ενώ το όριο της Ο.Ε.Δ.Α. απέχει από το όριο της Ζώνης Προστασίας του αρχαιολογικού χώρου 300 μ. Εξάλλου, σύμφωνα με το 7095/3.10.2003 έγγραφο της Β΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων “... δεν δημιουργείται πρόβλημα από την εγκατάσταση διαχείρισης αποβλήτων για τον αρχαιολογικό χώρο, ο οποίος είναι οχυρωμένος οικισμός στην κορυφή του λόφου Οβριόκαστρο, οπότε δεν υπάρχει αντίρρηση της υπηρεσίας ...”, στην ίδια δε την πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του έργου έχει περιληφθεί όρος για τη διαδικασία παρακολούθησης της κατασκευής του έργου από τις αρμόδιες υπηρεσίες (Δ1-23). Επίσης, η ευρύτερη περιοχή της Λαυρεωτικής έχει χαρακτηριστεί, με την υπ΄ αριθμ. Α1/Φ02/30896/1243/ 1982 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών (ΦΕΚ Β΄ 852) ως τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, χωρίς να υπάρχει μνημία για απαγόρευση χρήσεων εκ του γεγονότος αυτού, σύμφωνα δε με την εγκεκριμένη Ζ.Ο.Ε. Λαυρεωτικής (ΦΕΚ Α΄ 125/27.2.1998), η θέση της Ο.Ε.Δ.Α. βρίσκεται εντός του ορίου προστασίας των ορεινών όγκων της Λαυρεωτικής στη Ζώνη Α΄, στην οποία επιτρέπεται η χωροθέτηση διαδημοτικών Ο.Ε.Δ.Α., εφόσον αυτές εντάσσονται σε γενικότερο σχεδιασμό. Τέλος, κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 33 του ν. 3164/2003, η πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων προσυπογράφεται από τον Υπουργό Πολιτισμού και επέχει θέση έγκρισης από πλευράς αρχαιολογικού νόμου». Εξάλλου, η Ζώνη Α (αδόμητη) απόλυτης προστασίας που προβλέπεται στην ανωτέρω υπουργική απόφαση ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ02/61126/3407/14.12.1995 περιλαμβάνεται στην Περιοχή Β1 απολύτου προστασίας τοπίου και αρχαιολογικών χώρων που καθορίστηκε με το από 17.2.1998 π.δ. «Καθορισμός χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του έτους 1923 περιοχή της χερσονήσου Λαυρεωτικής» (ΦΕΚ Δ΄ 125). Μετά τη δημοσίευση της ανωτέρω υπ΄ αριθμ. 2862/2007 απορριπτικής απόφασης του Δικαστηρίου, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της δικογραφίας, από τις αρμόδιες αρχαιολογικές υπηρεσίες εκδόθηκαν τα εξής, μεταξύ άλλων, έγγραφα: α) Το υπ΄ αριθμ. 6020/1.9.2008 έγγραφο της 1ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων (1ης Ε.Β.Α.) του Υπουργείου Πολιτισμού, σύμφωνα με το οποίο «η περιοχή χωροθέτησης του έργου Χ.Υ.Τ.Α. εμπίπτει στην προστασία της ευρείας κήρυξης της χερσονήσου Λαυρεωτικής ... Συγχρόνως, η θέση “Βραγόνι” βρίσκεται σε μικρή απόσταση (περί τα 300 μέτρα) και άμεση γειτνίαση και οπτική επαφή με τον αρχαιολογικό χώρο του λόφου του Οβριόκαστρου ... Στην παλαιότερη βιβλιογραφία το Οβριόκαστρο αναφέρεται ως οχυρωμένος οικισμός της ελληνιστικής εποχής, ωστόσο σύμφωνα με την πιο πρόσφατη δημοσίευση του Γερμανού Καθηγητή Hans Lohman στο περιοδικό *Archaeologischer Anzeiger* (1995), το κάστρο έχει διαπιστωμένη οικοδομική φάση της βυζαντινής εποχής. Πρόκειται, συγκεκριμένα, για οχυρωμένο οικισμό που χρονολογείται από τα δεδομένα της κεραμικής της συστηματικής επιφανειακής έρευνας, μεταξύ 8ου και 11ου αι. Επομένως, αποτελεί σημαντικό μνημείο με χρήση από την αρχαία και τη βυζαντινή εποχή και ως εκ τούτου έχει διαχρονική αξία για την ιστορία της περιοχής της Λαυρεωτικής και ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την επιστημονική έρευνα. Επομένως, επειδή έχουν αλλάξει τα επιστημονικά δεδομένα χρονολόγησης και εκτίμησης της θέσης, θεωρούμε ότι θα πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω το θέμα χωροθέτησης του Χ.Υ.Τ.Α. σε άμεση γειτνίαση με το Οβριόκαστρο». β) Το υπ΄ αριθμ. πρωτ. 75987/14026/17.10.2008 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Γ.Δ.Α.Π.Κ.) προς τη Β΄ Ε.Π.Κ.Α., με το οποίο ζητήθηκε από την Εφορεία να συμπληρώσει το φάκελο της υπόθεσης της κατασκευής του επίδικου έργου με όλα τα απαραίτητα στοιχεία και κυρίως με αντίγραφο της εγκεκριμένης μελέτης προκειμένου το ζήτημα να εισαχθεί στο Κ.Α.Σ. για την κατά νόμο γνωμοδότηση. γ) Το υπ΄ αριθμ. πρωτ. 5258/ 10.6.2009 έγγραφο της Β΄ Ε.Π.Κ.Α. προς τη Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (Δ.Π.Κ.Α. – Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιολογικής Έρευνας), στο οποίο αναφέρονται τα εξής: «... Στην κορυφή του λόφου υπάρχουν τα ερείπια αρχαίου οχυρού (Α) με πύλη προστατευόμενη από ζεύγος ορθογωνίων πύργων στο ΒΔ τμήμα του. Προ της δυτικής πλευράς υπάρχει προτειχισμα (Β), δια του οποίου διπλασιάζεται σχεδόν ο προστατευόμενος χώρος. Στο εσωτερικό του οχυρού διακρίνονται ανάμεσα στη βλάστηση πυκνά ερείπια κτηρίων. Ο χώρος δεν έχει ανασκαφεί και συνεπώς τόσο ο χαρακτήρας του όσο και η χρονολόγησή του είναι αβέβαια ... Οπωσδήποτε, ο χώρος ήταν σε χρήση τα προϊστορικά χρόνια, όπως μαρτυρούν θραύσματα ΠΕ αγγείων και οψιανοί διάσπαρτοι κυρίως στη νότια πλαγιά. Στην ίδια πλαγιά έχουν ακόμα εντοπιστεί δύο αρχαίες μεταλλευτικές στοές ... Ο αρχαιολογικός χώρος Οβριόκαστρου έχει προοπτική αναδείξεως. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί και με τον απλό καθαρισμό του ενώ η ένταξή του σε πρόγραμμα συστηματικής ανασκαφής του θα συνέτεινε περαιτέρω προς αυτή την κατεύθυνση, και βεβαίως θα επέλυε τα επιστημονικά θέματα για το σκοπό, τη χρήση και τη χρονολόγησή του ... η Εφορεία μας επανεξετάζοντας τη μελέτη κατά το τμήμα που απεστάλη από το Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. παρατηρεί τα εξής: 1. Η έκταση η οποία προορίζεται για την

εγκατάσταση της Ο.Ε.Δ.Α. είναι εκτός των ορίων της Ζώνης Α αδόμητης, απολύτου προστασίας του αρχαιολογικού χώρου Οβριοκάστρου, και σε απόσταση 250 - 300 μ. κατ' ελάχιστο. Καταλαμβάνει μια κοιλάδα άμεσα ορατή από τον αρχαιολογικό χώρο 2. Η λειτουργία της Ο.Ε.Δ.Α. θα επιφέρει μεταβολή του τοπίου καθώς: Α. Σε 154 στρέμματα θα αναπτυχθεί ο ενεργός Χ.Υ.Τ.Α. (...) με διάσπαση απορριμμάτων που θα γεμίσει βαθμιαία την κοιλάδα από το κατώτερο επίπεδο της προς τα πάνω. Β. Στο βόρειο τμήμα της εκτάσεως, το εγγύτερο προς τον αρχαιολογικό χώρο, σχεδιάζεται να ανεγερθεί το κτήριο διοίκησης ..., το κτήριο συνεργείου ..., φυλάκιο, δύο γεφυροπλάστιγγες ... και δεξαμενές για την βιολογική επεξεργασία των απορριμμάτων ... 3. Βασικό ζήτημα είναι η οδός προσβάσεως ... Και οι δύο προτεινόμενες λύσεις, ανατολική και δυτική πάνω σε υφιστάμενες χαράξεις, περιβάλλουν το λόφο του Οβριοκάστρου και κατά μικρό τμήμα τους εμπίπτουν εντός των ορίων της Ζώνης Α στο νότιο τμήμα της. Πιο προβληματική είναι η προκρινόμενη ανατολική λύση, η οποία συμπίπτει με το ανατολικό – νοτιοανατολικό όριο της Ζώνης Α. 4. Για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων πρέπει επίσης να τοποθετηθεί νέο δίκτυο ηλεκτροδοτήσεως. Μετά τα ανωτέρω, κρίνεται ότι η εγκατάσταση της Ο.Ε.Δ.Α. στη θέση Βραγόνι Κερατέας πρόκειται να προκαλέσει έμμεση βλάβη και υποβάθμιση του αρχαιολογικού χώρου, καθώς και όλες αυτές οι εγκαταστάσεις είναι άμεσα ορατές από αυτόν. Επίσης, τίθεται ζήτημα για την υποβάθμισή του και από πλευράς οσμών. Πρόσθετη επιβάρυνση είναι η κίνηση των φορτηγών που θα μεταφέρουν τα απορρίμματα στην μονάδα. Οι συνθήκες αυτές, παρεμποδίζουν επιπλέον τη μελλοντική ανάδειξη και αξιοποίηση του αρχαιολογικού χώρου, που βρίσκεται πλησίον της πόλεως της Κερατέας. δ) Το υπ' αριθμ. πρωτ. 8183/16.7.2009 έγγραφο της Β' Ε.Π.Κ.Α. προς τη Γ.Δ.Α.Π.Κ. και τη Δ.Π.Κ.Α. – Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιολογικών Έρευνας, στο οποίο διευκρινίζονται τα εξής, σε συνέχεια του ανωτέρω υπ' αριθμ. 5258/10.6.2009 εγγράφου: «... Σε εφαρμογή του εγγράφου αρ. πρ. 75987/14026/17.10.2008 της Γ.Δ.Α.Π.Κ., η Εφορεία μας ενήργησε προς το ΥΠΕΧΩΔΕ προκειμένου να συμπληρωθεί ο φάκελος του έργου με την εγκεκριμένη μελέτη. Μετά την εξέτασή της προτείνονται τα ακόλουθα: Α) Να τροποποιηθεί ή να συμπληρωθεί η μελέτη του έργου, ώστε να μην είναι ορατές από τον αρχαιολογικό χώρο του Οβριοκάστρου οι κτηριακές εγκαταστάσεις, όπως περιγράφονται στο «Β» του ανωτέρω σχετικού. Β) Από τις προτεινόμενες προσβάσεις στο Χ.Υ.Τ.Α. προκρίνεται η Δυτική, διότι απέχει περισσότερο από την θεσμοθετημένη Ζώνη Α Οβριοκάστρου, και να γίνει νέα χάραξη κατά μικρό τμήμα της ώστε να μην εμπίπτει στο νότιο άκρο της Ζώνης Α Οβριοκάστρου. Η ανατολική λύση προσβάσεως, δεν γίνεται δεκτή διότι σε μεγάλο τμήμα της συμπίπτει με το όριο της Ζώνης Α. Γ) Να αποσταλεί στην Εφορεία μας η μελέτη του δικτύου ηλεκτροδοτήσεως ή κάθε άλλου δικτύου, το οποίο πρόκειται να κατασκευασθεί για την εξυπηρέτηση του Χ.Υ.Τ.Α. – ΟΕΔΑ, προκειμένου να ελεγχθεί κατά πόσον επηρεάζει τον αρχαιολογικό χώρο. Δ) Με δαπάνη του έργου να δημιουργηθεί πρόσβαση στον αρχαιολογικό χώρο του Οβριοκάστρου και να γίνουν εργασίες καθαρισμού και αναδείξεως των αρχαιοτήτων σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Β' Ε.Π.Κ.Α. και 1η ΕΒΑ. Εφόσον υπογραφεί η ανανέωση της Κ.Υ.Α. αρ. πρ. 136946/3.12.2003, η οποία εκκρεμεί όπως προφορικά μας ενημερώσατε, κρίνουμε απαραίτητο να περιληφθούν οι πρόσθετοι προαναφερθέντες όροι (Α-Δ)». ε) Το υπ' αριθμ. πρωτ. 5603/20.7.2009 έγγραφο της 1ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στο οποίο η ανωτέρω Εφορεία εκφράζει τη σύμφωνη γνώμη της για την ανάγκη ενσωμάτωσης στην πράξη ανανέωσης της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των όρων που αναφέρονται στο ανωτέρω με αριθμ. πρωτ. 8183/16.7.2009 έγγραφο της Β' Ε.Π.Κ.Α. Τέλος, στις 24.12.2010, ήτοι σε χρόνο μεταγενέστερο της έκδοσης της προσβαλλόμενης κοινής υπουργικής απόφασης, διενεργήθηκε αυτοψία στον αρχαιολογικό χώρο του Οβριοκάστρου από κλιμάκιο αρχαιολόγων της Β' Ε.Π.Κ.Α., με σκοπό α) να διαπιστωθεί η κατάσταση διατηρήσεως των αρχαιοτήτων της ζώνης Α, απολύτου προστασίας, του αρχαιολογικού χώρου του Οβριοκάστρου και β) να μετρηθεί με τοπογραφικό όργανο η απόσταση της εν λόγω ζώνης από την περιοχή όπου προγραμματίζεται να εγκατασταθεί ο Χ.Υ.Τ.Α. Κερατέας, το πόρισμα δε της αυτοψίας αυτής αποτυπώνεται στην συνταχθείσα σχετικώς με αριθμ. πρωτ. 12418/27.12.2010 έκθεση αυτοψίας που υπογράφεται από την Διευθύντρια της Β' Ε.Π.Κ.Α., Ελένη Μπάνου. Στην εν λόγω έκθεση αυτοψίας αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «... 1. Ο λόφος του α.χ. του Οβριοκάστρου, ύψους 315 μ. από την επιφάνεια της θαλάσσης, ως βόρεια απόληξη του ορεινού όγκου της Λαυρεωτικής, δεσπόζει της πεδιάδος και έχει οπτική επαφή με όλα τα σημεία αυτής ... Στην πλευρά αυτή, την νότια, εκτός της ζώνης Α αλλά και εντός του κρηυγμένου αρχαιολογικού χώρου της Λαυρεωτικής, διαμορφώνεται από έξι τουλάχιστον λόφους μία μεγάλη φυσική χαραδροφοιλάδα, όπου σύμφωνα με τα κατατεθέντα σχέδια πρόκειται να χωροθετηθεί ο Χ.Υ.Τ.Α. Κερατέας ... η αυτοψία στην κορυφή του λόφου κατέδειξε την ύπαρξη τείχους, σχήματος ωοειδούς, κτισμένου με την μέθοδο της αργολιθοδομής (ξερολιθιά) από μικρούς πλακοειδείς λίθους. Εντός του τείχους διακρίνονται σαφώς κτήρια ενώ στη δυτική πλευρά, που είναι η πιο ομαλή άρα και ευάλωτη λείψανα άλλου τείχους στενότερου, του λεγόμενου προτειχίσματος ... Το τείχος σε αρκετά σημεία έχει καταρρεύσει ... 2. Ο χώρος Χ.Υ.Τ.Α. βρίσκεται νοτιώς της ζώνης Α και εκτός αυτής (...). Ωστόσο από τα υποβληθέντα τοπογραφικά φαίνεται ότι το βόρειο όριο του χώρου του Χ.Υ.Τ.Α. ... και από τις σημερινές μετρήσεις μας με τοπογραφικό όργανο, απέχει περί τα 640 μ. από την κορυφή του Οβριοκάστρου (δηλ. από το κέντρο της ζώνης Α). 3. Προς την ανατολική πλευρά της ζώνης Α', σε σχετικά μικρή απόσταση από το ανατολικό όριο διαπιστώθηκε η ύπαρξη σύγχρονης και εν χρήσει "ανοιχτής" χωματερής με δύο εμφανείς λόφους απορριμμάτων. Η ύπαρξη της χωματερής αυτής που σήμερα εξυπηρετεί τις ανάγκες του δήμου της Κερατέας, αυθαίρετη και σαφώς ορατή από τον αρχαιολογικό χώρο, υποβαθμίζει το περιβάλλον αυτού και πρέπει να απομακρυνθεί. 4. ... 5. Η χρονολόγηση του οχυρωμένου οικισμού, λόγω ελλείψεως

σαφώς χρονολογούμενων κινητών καταλοίπων είναι προβληματική. Η επικρατούσα άποψη που στηρίζεται κυρίως στην τεχνοτροπία της τοιχοδομίας και γενικότερα σε κατασκευαστικές λεπτομέρειες πρεσβεύει ότι το οχυρό έχει δύο φάσεις χρήσεως, την αρχαία (πιθανότατα τον 3ο - 2ο αι. π.Χ.) και την πρώιμη βυζαντινή. Για την αποσαφήνιση της χρονολόγησης του οχυρού απαιτούνται ερευνητικές τομές. Η κατασκευή Χ.Υ.Τ.Α. πλησίον περιοχής που χρησιμοποιήθηκε έστω και περιστασιακά ήδη από την πρώιμη εποχή του χαλκού, και με ορατό οχυρωμένο οικισμό που κατοικήθηκε τουλάχιστον από την ύστερη αρχαιότητα και τα βυζαντινά χρόνια δεν συνάδει τόσο με το πνεύμα των διατάξεων του αρχαιολογικού Νόμου 3028/2002, όσο και με την ζοφερή πραγματικότητα που διαμορφώνει αυτού του είδους η διαχείριση των απορριμμάτων. Αν και εφ' όσον είναι πλέον αδύνατη η κατάργηση του έργου στο επιλεγέν από το 2003 σημείο, πρέπει οπωσδήποτε να εξετασθεί η περίπτωση απομακρύνσεως της λεκάνης του Χ.Υ.Τ.Α. κατά πολύ νοτιότερα, μέσα στους ορεινούς όγκους της Λαυρεωτικής». (Στο δε νεότερο έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 4124/20.5.2011 της ως άνω Β' ΕΠΚΑ αναφέρεται ότι ο χώρος απόθεσης απορριμμάτων του Δήμου Κερατέας, στον οποίο αναφέρεται η προαναφερόμενη έκθεση της Διευθύντριας της Β' ΕΠΚΑ, λειτουργούσε από το 1978 μέχρι τις 28.12.2010 και απέχει περίπου 300 – 350 μ. από το ανατολικό όριο της ζώνης Α' του Οβριοκάστρου). Εξάλλου, στην υπ' αριθ. 456/19.1.2011 αναφορά των αρχαιολόγων της 1ης Ε.Β.Α. Ελ. Βολτυράκη και Ελ. Ζαγκουδάκη, που διενήργησαν αυτοψίες στον επίμαχο χώρο, σε συνεργασία με αρχαιολόγους της Β' Ε.Π.Κ.Α., αναφέρεται ότι «... ο εν λόγω χώρος, εκτείνεται νότια του Οβριοκάστρου και σε απόσταση περί τα 300 μ. από το νότιο όριο της Ζώνης Α2, αδόμητης, απολύτου προστασίας του οχυρού του Οβριοκάστρου ... κατά τις αυτοψίες δεν εντοπίστηκαν κατάλοιπα ακίνητων αρχαίων ευρημάτων σε κανένα σημείο ... ασφαλέστερα συμπεράσματα θα συναχθούν μετά την αποψίλωση της έκτασης ...». Τέλος, στο υπ' αριθ. 258/1.3.2011 έγγραφο της Διεύθυνσης Ελέγχου κατασκευών αναφέρεται ότι σε συνεργασία με τους εκπροσώπους της αρχαιολογικής υπηρεσίας αποφασίσθηκε να μειωθεί ο κυρίως χώρος του γηπέδου του εργοταξίου από τη βόρεια πλευρά κατά 120 – 150 μ., ώστε να απομακρυνθεί κατά το δυνατόν από τον αρχαιολογικό χώρο του Οβριοκάστρου, στο περιεχόμενο δε του εγγράφου αυτού αναφέρεται και το υπ' αριθμ. 1646/2.3.2011 έγγραφο της Διευθύντριας της Β' Ε.Π.Κ.Α.

18. Επειδή, με τις διατάξεις των παρ. 1 και 6 του άρθρου 24 του Συντάγματος, καθιερώνεται αυξημένη προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, δηλαδή των μνημείων και λουτών πολιτιστικών αγαθών που προέρχονται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και συνθέτουν λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους την εν γένει πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας. Η προστασία αυτή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη διατήρηση των εν λόγω πολιτιστικών στοιχείων στο διηνεκές. Επομένως, κάθε επέμβαση επί και πλησίον αρχαίου ή νεότερου μνημείου πρέπει καταρχήν να αποβλέπει στην προστασία και ανάδειξη αυτού, να ενεργείται δε ενόψει των ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών του και επί τη βάση των δεδομένων της οικείας επιστήμης, απαγορευόμενων επεμβάσεων και χρήσεων μη συμβατών προς την κατά προορισμό χρήση του μνημείου. Εξάλλου, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 10 του ν. 3028/2002 (Α' 153), επεμβάσεις επί ακινήτου μνημείου, οι οποίες είναι δυνατόν να επιφέρουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο καταστροφή, βλάβη, ρύπανση ή αλλοίωση της μορφής του, είναι απολύτως απαγορευμένες από το νόμο, σε κάθε δε περίπτωση για την πραγματοποίηση επεμβάσεων σε μνημείο που δεν επιφέρουν τις ανωτέρω συνέπειες και, συνεπώς, δεν εμπίπτουν στην πιο πάνω απαγόρευση, απαιτείται προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του αρχαιολογικού συμβουλίου. Επεμβάσεις πλησίον μνημείου καταρχήν επιτρέπονται, αλλά μόνο κατόπιν εγκρίσεως του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία, ειδικά δε για οικοδομικές εργασίες χορηγείται εάν η απόσταση από το ακίνητο μνημείο, στην έννοια του οποίου συμπεριλαμβάνεται κατά ρητή πλέον διάταξη του νόμου και το άμεσο περιβάλλον του, ή η σχέση με αυτό είναι τέτοια ώστε να μην κινδυνεύει να επέλθει άμεση ή έμμεση βλάβη στο μνημείο. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ο Υπουργός Πολιτισμού προκειμένου να χορηγήσει την έγκριση (άδεια) εκτελέσεως έργου, είτε επί είτε πλησίον ακίνητων μνημείων, αξιολογεί τα χαρακτηριστικά του έργου και εκτιμά τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις που θα έχει η εκτέλεσή του στα μνημεία. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του Παραρτήματος Ι του άρθρου 3 της 114218/31.10.1997 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Γεωργίας, Δημόσιας Διοίκησης, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Υγείας Πρόνοιας (ΦΕΚ Β' 1016), η οποία διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 16 παρ. 4 της Κ.Υ.Α. Η.Π. 50910/2727/2003 μέχρι την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης που προβλέπεται στο άρθρο 5 παρ. 1 εδ. γ' της τελευταίας αυτής κ.υ.α., καθορίστηκαν οι τεχνικές προδιαγραφές για τις εργασίες διαχειρίσεως των στερεών αποβλήτων, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι εργασίες της «μετέπειτα φροντίδας» των εγκαταστάσεων ή χώρων μετά τον τερματισμό της λειτουργίας τους. Συγκεκριμένα, καθορίζονται οι όροι και τα κριτήρια καταλληλότητας και επιλογής θέσεων για την εγκατάσταση συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων. Ειδικότερα, για τους χώρους υγειονομικής ταφής (Χ.Υ.Τ.Α.) τάσσονται περιορισμοί, όπως, μεταξύ άλλων, η απαγόρευση εγκατάστασης εντός περιοχών αρχαιολογικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος και προσδιορίζονται κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησης και επιλογής Χ.Υ.Τ.Α., στα οποία περιλαμβάνονται και χωροταξικά κριτήρια, όπως απόσταση από αρχαιολογικούς χώρους, για τους οποίους θεσπίζονται σχετικοί περιορισμοί και στο άρθρο 4 παρ. 1 περ. γ' της ως άνω νεότερης Κ.Υ.Α. Η.Π. 50910/2727/2003. Εξάλλου, όπως έχει κριθεί (βλ. Σ.τ.Ε. 293/2010), κατά την έννοια των διατάξεων του προαναφερόμενου ν. 3028/2002, οι οποίες είναι στενά ερμηνευτέες, υπό το φως του άρθρου 24 του Συντάγματος, δραστηριότητες οι οποίες, ως εκ της φύσεώς τους και των εγγενών κινδύνων που εμπεριέχει η άσκησή τους προκαλούν βλάβη των μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου, δεν επιτρέπεται να αναπτύσσονται εντός των ορίων

κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου, στις δραστηριότητες δε αυτές ανήκει προεχόντως η ανεξέλεγκτη απόθεση απορριμμάτων, της οποίας οι συνέπειες είναι, ως εκ της φύσεώς τους, προδήλως ασύμβατες με την προστασία των αρχαίων.

19. Επειδή, κατά τα ήδη κριθέντα με την απόφαση 2862/2007 του Δικαστηρίου, η προβλεπόμενη στην ειδική διάταξη του άρθρου 33 του ν. 3164/2003 συνυπογραφή από τον Υπουργό Πολιτισμού της πράξης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων επέχει θέση εγκρίσεως της εκτελέσεως του έργου από πλευράς αρχαιολογικού νόμου. Εξάλλου, για την άσκηση της αρμοδιότητάς του αυτής ο Υπουργός Πολιτισμού προδήλως πρέπει να στηρίζεται στις απόψεις των αρμοδίων υπηρεσιών, ώστε να διαφωτίζεται για τα πραγματικά και νομικά δεδομένα της υπόθεσης, δεν έχει όμως υποχρέωση να ζητεί και σχετική γνωμοδότηση του ΚΑΣ, δεδομένου ότι η γνωμοδοτική αρμοδιότητα του συμβουλίου αυτού δεν προβλέπεται στην ειδική ρύθμιση του άρθρου 33 του ν. 3164/2003, ούτε επιβάλλεται από τις συνταγματικές διατάξεις για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, με τις οποίες δεν θεσπίζονται συγκεκριμένες διαδικασίες και αρμόδια όργανα για την άσκηση του αναγκαίου, προκειμένου να εξασφαλίζεται η προστασία αυτή, κρατικού ελέγχου. Συνεπώς, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως.

20. Επειδή, όπως προκύπτει από όσα έχουν ήδη εκτεθεί στη σκέψη 17, με τα έγγραφα που εκδόθηκαν μετά την αρχική έγκριση περιβαλλοντικών όρων του επίμαχου έργου, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού επικαλούνται παλαιά επιστημονικά δεδομένα (βιβλιογραφία του 1995) και επανεκτιμούν τα ίδια πραγματικά περιστατικά και ευρήματα, τα οποία αξιολογούν με διαφορετικό τρόπο, χωρίς να προκύπτει ότι κατά την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων είχε εμφολωρήσει πλάνη περί τα πράγματα ώστε να κλονίζεται η θετική γνώμη, την οποία είχαν διατυπώσει οι υπηρεσίες αυτές, ή ότι μεταγενεστέρως μεταβλήθηκαν τα πραγματικά περιστατικά, κατ' εκτίμηση των οποίων είχε διατυπωθεί η θετική αυτή γνώμη. Με τα δεδομένα αυτά, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη σκέψη 7, το περιεχόμενο των ανωτέρω νεότερων εγγράφων δεν δικαιολογεί άρνηση της παράτασης της ισχύος των περιβαλλοντικών όρων του επίμαχου έργου και, συνεπώς, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως. Εξάλλου, σε τεχνικά έργα τόσο σύνθετα, όπως ο επίμαχος χώρος ολοκληρωμένης εγκατάστασης διαχείρισης αποβλήτων, στο πλαίσιο εφαρμογής της σχετικής συνολικής μελέτης και κατασκευής των επιμέρους έργων είναι δυνατόν να επέρχονται βελτιώσεις, με την επιλογή από τη Διοίκηση ύστερα από την εκπόνηση σχετικών μελετών, των κατάλληλων τεχνικών λύσεων σε ειδικότερα ζητήματα, όπως στην προκειμένη περίπτωση η τροποποίηση της χάραξης της οδού πρόσβασης στο χώρο διαχείρισης απορριμμάτων, ή η μετατόπιση του ορίου του έργου κατά 150 μ., η οποία, άλλωστε, έχει ήδη αποφασιστεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες, όπως προκύπτει από το μνημονευθέν έγγραφο της 1.3.2011 της ΔΕΚΕ. Συνεπώς, από τις σχετικές επισημάνσεις των αρμοδίων Εφορειών δεν προκύπτει πλημμέλεια της προσβαλλομένης πράξεως, συνεπαγόμενη την ακύρωσή της, αφού, κατά τα προαναφερόμενα, παρέχεται η δυνατότητα στη Διοίκηση, στα πλαίσια μελετών εφαρμογής του έργου να προσαρμόσει τον αρχικό σχεδιασμό με πρόσθετους όρους στα ως άνω ελάσσονα ζητήματα. Συνεπώς, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Σε κάθε περίπτωση, και με την εκδοχή ακόμη ότι οι αναγκαίες βελτιώσεις του έργου δεν θα ήταν δυνατόν να επέλθουν με τη σύνταξη μόνον τεχνικών μελετών στο πλαίσιο εφαρμογής των αρχικώς εγκριθέντων περιβαλλοντικών όρων, αλλά προϋποθέτουν τη συμπλήρωση ή τροποποίηση των όρων αυτών και ότι, ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία παρατάθηκε απλώς η διάρκεια ισχύος των περιβαλλοντικών όρων του έργου, είναι από την άποψη αυτή πλημμελής, πάντως, εφόσον τα παραπάνω ζητήματα που επισημάνθηκαν με τα νεότερα έγγραφα των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού δεν αναφέρονται σε ουσιώδη στοιχεία του επίμαχου έργου και δεν είναι ικανά να κλονίσουν την κρίση της Διοικήσεως ως προς την επιλογή του χώρου και του τρόπου κατασκευής του, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, στηριζόμενη σε συνεκτίμηση των επιπτώσεων της ακύρωσης της προσβαλλόμενης πράξης που αφορά έργο, με το οποίο, κατά τα εκτιθέμενα στις προηγούμενες σκέψεις, εξυπηρετείται πρωτεύων δημόσιος σκοπός, η ανωτέρω πλημμέλεια, τυχόν υφιστάμενη, δεν θα συνιστούσε λόγο ακύρωσης της προσβαλλόμενης πράξης πριν παρασχεθεί στη Διοίκηση η δυνατότητα να συμπληρώσει την έλλειψη, προκειμένου να εξασφαλιστεί η τήρηση της αρχής της νομιμότητας, στην οποία αποβλέπει το συνταγματικώς κατοχυρωμένο ένδικο βοήθημα της αιτήσεως ακυρώσεως, κατά τρόπο, όμως, εναρμονιζόμενο με την αρχή της αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης. Στην περίπτωση αυτή, η πράξη θα έπρεπε να ακυρωθεί μόνον μετά την άκαρπη παρέλευση της προθεσμίας που θα έθετε το δικαστήριο ή ύστερα από διαπίστωση ότι η συμπλήρωση των περιβαλλοντικών όρων δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την εξ υπαρχής τήρηση της διαδικασίας που ορίζεται από το νόμο για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

21. Επειδή, εξάλλου, αιτιάσεις αναφερόμενες στη μη οριοθέτηση του υδατορεύματος «Μουζάκι – Οβριόκαστρο» καθώς και στη μορφή του εδάφους στην περιοχή εγκατάστασης και την τυχόν επίδραση στα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα της περιοχής από την επίδικη εγκατάσταση, όπως και στην ύπαρξη μεταλλευτικών στοών στην επίμαχη περιοχή, έχουν ήδη εξετασθεί και απορριφθεί με ρητές σκέψεις (22 και 24) της αποφάσεως 2862/2007 του Δικαστηρίου, διότι αφορούν ζητήματα που είχαν ερευνηθεί κατά τον αρχικό σχεδιασμό του έργου, κατά τον οποίο έλαβε χώρα διεξοδική και εμπειριστατωμένη έρευνα και αξιολόγηση της επίμαχης θέσης χωροθέτησης του Ο.Ε.Δ.Α. με βάση κριτήρια γεωλογικά, υδρολογικά και υδρογεωλογικά (σελ. 4 - 34 της Μ.Π.Ε. και σελ. 19 - 24 της από Αυγούστου 2003 «Γεωλογικής, Υδρογεωλογικής και Υδρολογικής Μελέτης»). Ενόψει αυτού, και δεδομένου ότι δεν

προκύπτουν από την προσκομιζόμενη μεταγενέστερη της προσβαλλόμενης πράξης, μελέτη Α. Καλεπερτζή, ούτε από άλλα στοιχεία του φακέλου, πραγματικά στοιχεία κρίσιμα που να υποχρεώνουν σε επανεξέταση των ως άνω ζητημάτων, και σε εκπόνηση νέας Μ.Π.Ε., κατά τα ήδη εκτεθέντα, οι σχετικοί λόγοι ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν.

22. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της και να γίνει δεκτή η παρέμβαση.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την αίτηση.

Δέχεται την παρέμβαση και

Επιβάλλει σε βάρος του αιτούντος Δήμου τη δικαστική δαπάνη του Δημοσίου εκ τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ και του παρεμβαίνοντος, που ανέρχεται σε εξακόσια σαράντα (640) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 12 και 19 Μαΐου 2011

Ο Πρόεδρος του Ε΄ Τμήματος   Η Γραμματέας

Κ. Μενουδάκος   Ειρ. Δασκαλάκη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 28 Δεκεμβρίου 2011.

Ο Πρόεδρος του Ε΄ Τμήματος   Η Γραμματέας

Κ. Μενουδάκος   Π. Μερτζανάκη

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα, ...

Ο Πρόεδρος του Ε΄ Τμήματος   Ο Γραμματέας